

Chartar

Et iustitia.

Gen. 19. 16.

Specie virtutis, copia mai lignatit

Apoc. 1. 16.

Quare correctio citbarz do censertur

capillos trahere videbatur; qui manus ambas ad vultum tendebat, Superosque prote- stabatur. Procebat vir pallidus, impurus, acutè intuens: hic Livor. Pone dua alie mulieres erant, Calumniam dirigentes & adorantes: altera erat Invidia, altera Fraus. A tergo sequebatur Pœnitentia, Gracè Metanæa, pullas lacerasque vestes induta; qua retro caput insectans, stens & lugens pudore, venientem Veritatem excipere videbatur. Tunc formosa mulier, qua alteram fœdâ facie sinistra obstructio collo trahabat, & dextra cadebat fuisse; erat Iustitia, qua Injuriam male multabat. Elucet in huiusmodi speculo Calumnia & eiusdem comites, insidia & fraudes, vexationes Invidiæ, artes iniuriæ; ut accusatus officijs & technis caderet, quousque pedentem Veritas adveniret. In Pœnitentia videbatur virtus cum iudice largis auribus (etsi qui iudex futarris, rumfculis promptis auribus gaudet; insidiarum, fraudum, suspitionis, ignorantia & calumniarum non pœnitet) quippequam nonnumquam moliminibus arictat veritatem, per iustitiam atque virtutis speciem. Hinc Putiphar uxorem fraudem nimis credulus plausit; quia illa in argumentum fidei retentum pallium ostendit. Magnas ad iudicium, calumniæ embolij, & specie castitatis, aures habuit: crediditque uti verum, falsum testimonium, quoniam veritate artificiosè palliatum; cum cognoscere posset strophæ cogitatæ molimen, si removeret velamen. Iccircò adolefcens in pictura capillis tractus, cœlum respicit, & ad illud pro auxilio manus extollit: dum technis calumnia struitur; causa frequenter capillis trahitur: in cœlumque dirigitur deprecatio, quia libertas solummodo potest venire de cœlo. Ita calumnia florebat sine obice: modò à iustitia plectitur ac percutitur fuste, atque pudefacta fugit. Veritas tandem apparuit: visaque veritate, in calumniam mendacium evanescit.

12 Ab ore Veritatis, quæ Christus Dominus, exibat gladius ex utraque parte acutus. Erat iudex in throno, gladioque accipite cum prudentia indicatur iudicis rectitudo; ut attentis personis, & circumstantijs, expeditio causarum sit discretio: etenim si gladius signat potestatem in correctionem excessuum subditorum; dum correptione vulnerat qui Præses educens gladium, duplicem aciem debet habere telam: alias minime prudentis, sed alba iudicabitur amulsis; si subditis omnibus eadem in vulnus exponitur acies. Vernacu-

le: En la correccion no son los mejores medios, llevar a todos por los mismos filos. Ad consonantiam regimini cithare, chordæ non eiusdem soni, in prudentiæ methodum, cum discretione pulsantur & percipiuntur. Si intrassem valetudinarium exercitatus & sciens (infit Senec. 1. de Ira, cap. 16.) non idem imperassem omnibus, per diversa aegrotantibus. Diversi diversa valent medicamina morbis. Exit ex ore gladius & utraque parte acutus. Sæpe in tribunalia mendacium introducit, veritas tricis & plicis expellitur: iustitiæque gladium habet cum duplici acie; ut iuxta leges causæ dissolvantur iure: una, qua percuit mendacium in expulsiorem: altera ut protectione usque ad thronum introducat veritatem. Ergo in nostrum argumentum. Micat in ore Veritatis fulgidus ensis, dum sedet iudex ad causas in caduro tribunalis. Ut iustitia iugulatur, mendacium ingredi cupit: veritas gladium exponit. Unde cum visa veritate percussa fugiat, atque vulneri tæfecit; nec loqui quidem ictus formidine audeat, quippe vox faucibus hæret. Dialecto nostrâ vividius: La mentira, quando la verdad saca la espada; por no mirarse verida, en cada passo se corta, sin adverte a hablar una palabra.

13 Lucas Contile (Emblematib. pagin. 121.) in Veritatis symbolum propercâ exposuit fulmen & speculum. Articulus elucet mendaciæ dissipationis, ad conspectum veritatis. Fulmen mortem ictibus advocat: speculum representat. Unde cum veritatis speculum objiciat imagine veritatis pictum mendacium; species fugit, & mendacium cum imagine evanescit: igitur etsi lateat in tenebris; redigitur ad nihilum ex fulmine veritatis. Basiliscus est: proprio interficitur aconito, si se respexerit in speculo: veritasque in exilium exierit acutum gladium; quia spiritu laborum interficitur impium. Dicit nostra Tautologia. Supplantans supplantabit. Idem, altu decipiet, strueta supplantatione; ut virtus eluceat etiam in larente veritate: supplantationemque in supplantatione Propheta designat; quippe calumniam veritas absque ulla supplantatione supplantat. Ut mendacium respicit, statim dissolvit: etenim mendaciæ lethale vulnus, mutans veritatis aspectus. Hinc olim ad tribunal dies dicebatur, ut ibi litigantes conferrentur: Iccircò Propheta Evangelicus dixit: Quis est, qui iudicat me? Stemus simul: quis est adversarius? Tutus etiam veritate, non formidat

bat Paulus ab humano die; quippe illuc mendaciæ & veritatis antistrophe fiebat apodosis (Nostrates: Careo) quidem cum destrueret in disputatione ratio, quicquid mendacijs seminaverat opinio; in præsentia clarebat criminis falsitas, que videbatur ex accusatione veritas. Non fat negare, ut quilibet non sit pravus. Non fat asserere, ut aliquis condemnatur ut improbus. Dicatur dies in utriusque iudicium; mutuo se respiciant & veritas & mendacium: igitur que in absentia innocentis, prava lingua influxit accusationem; in conspectu veritatis trifulcum inveniet fulmen: & mendacium quod valuerat colore veritatis & specie, à tribunali recedet effrons & sine colore.

14 Solet multoties persillere in dedecus innocentie impotenter malignitas, maxime si fastidio cordis accedit auctoritas, & cum servili dependentia potestas. At quid inde? Triumphus reportabit veritas tandem tandem. Senec. in Troad. à v. 611. Nunc advoca astus anime, nunc fraudes, dolos, Et totum Ullissem: veritas nunquam latet. Testes apfunt oculi. Possunt falli. Socij videntur Iesum, & nihilominus dixerunt: Phantasma est. Aures etiam exhibentur testes. Etiam falli possunt aures: ut visum in Iosue, qui voces lætantium, strepitum iudicavit armorum: Ululatum pugna auditur. Qui iudex rectus, non secundum visum oculorum iudicabit, neque secundum auditum aurium arguet. Unde ergo relictis his testibus, fiet iudicium de veritate? Prorsum ex tempore. Cum accepero tempus (ait Iudex iustus) que factæ sensuum horum testimonio: Ego iustitias iudicabo. Auditus fertur vocibus, oculi coloribus specierum, imaginum varietatibus; quibus utitur mendacium, in cogitatum embolium: veritatisque fidem in verum iudicium tempori tradidit; quia verum quantumvis serò, t. m. p. dumtaxat ostendit. Mendacium instat. Instet: instantia propria distulavit. Pulverem tormentarium sibi tundit: & quàm furenter artifex excitat flammam, ipso mendaciæ artificio convertitur in favillas. Suffragatur Achill. Bocchius, Symbol. 114. Terebat in mortario Admixtum sulphur nitro & carbone saligno. Tunc excussa parva ferrei Pistilli incerto scintillula tætu est. Unde excitatum incendium Ingen. corripuit rutilatibus omnia flammis, Ipsumque opificem perditum.

Senec. Canoh.

Veritatis presentia ista atque vnta mē dacta.

Contil; Car veritatis sym bolum, fulmen & speculum

Ierem. 4.

Isai. 50. 8.

DIDASCALIA III.

Salvatoris delictum, esse & adesse semper cum filijs hominum.

Grè fertur vel absentia memoria, quoniam nonnumquam amoris novercæ: igitur cum gaudia ex præsentia sint; amantium percussum eiusdem sagittis cor, plus gaudet de præsentia, quam de memoria: hac enim licet cogitationis sit gaudium, nullatenus gaudium plenum: studeatque toto corde delictarum plenitudini, quam tantum nancisci valet in dilecti fruitione. Hinc quia splendor aliquando videtur, sed lumine non potitur; Sponsa genit corde, & pro memoriali in desiderio anime, pressa vel sollicita dicit; ut videtur fuisse apud Hermann. Hugon. lib. 3. Suspir. 10. v. 25. Si mihi siereis pateat vel rimula tectis, Non querar immittes ætheris esse fores. Donec at hac captâ retinet ergastula mētem, Mens nequit agnati templa subire poli.

Est de bono oprato facietas icium, ubi dumtaxat felicitatis memoria; quia cogitationis imagine, gaudium ex sola cogitatione. Unde illa alia apud Othonem Van. Amor. Emblem. 97. se inconsolabilis solabatur, dicens cordi: Mēti mihi & presēt, licet absis corpore: mēte Te fruor & totos te gero mente dies. Me tua icium saltem satiabit imago. Sic homo pertransit in imagine, dum oculi negantur fruitioni; verum semper cum formidine, quippe absentis dicitur dolor, Quantum oculis, animo tam procul ibit amor.

2 Dominus scit cogitationes hominum, quoniam vane sunt. Venit de cœlo, ut hominem oculis carnis videret; & videret ab homine. Illo veniente, absentia erit dilectis formidini? Est ingenium amoris, quo vel absens non abfit à dilectis. Non ut amantes faciet imago aut species; sed ut in specie aliena persistat corpore. Retorqueatur Profanus. 2. de Remedi. à v. 187. Tristes eris, si solus eris. Dominine relicti Ante oculos facies stabit ut ipsa tuos. Amor quod amas (inquit Chryfolog, ferm. 147.) non potest non videre. Quomodo credit à Deo se amari; cuius non meretur aspectum? Percutitur cor amantis, sagitta absentis; quippequam ab eius flamma ferri non valet absentia. Suos dilexerat Dominus, & usque

in

5. Cor. 4. 1. Mendaciæ vulnus, veri tatis af pectus.

Senec.

Matth. 24. 26.

Exod. 21.

Isai. 11. 8.

Psal. 74. 3.

Veritatis tantum tempus ostendit.

Achill. Bocch.

Memo- ria in amore, gaudium sed non plenum.

Herm. Hug.

Absentia novercæ amoris.

Otha Van.

Idem. Emb. 64.

Ovid. Chryfost log.

Dilecti aspectum desiderat, qui vult amari.

in finem dilexit eos; ita ut in cursu dilectionis nullus videretur post; & illa excessiva affectio etiam post vitam perleveraret in cursu. Quare cum recessisset in locum destinatione orationis; *Ipse abusus est ab eis, quantum iactus est lapidis.* Avulsus? Motus utique violentus. Si à dilectis remotus, ergo abusus: etenim ita diligebat; ita amore flagrabat; ut licet brevi spatio distaret, minime diceretur quod recessisset: cum doleat absentia uti telum cordi amantis; motus cordis icti, quasi avelleretur ab illis, Magister celestis, & discipuli motus se respiciunt in amore. Illotunc cum ab eis paululum secedere vellet; Dominus illis dixit: *Sustinete bire.* Quod sustinendum? Gravissimum sanè cordolium. Magistri nimirum absentiam, diligenter dirisimam: in illisque dicitur acerbicatis perpessio, quod in Magistro amante cordis avulsio; ut pateret quantus dolor ex absentia, dum amore exultant corda: igitur in signum afflictionis, & gravissimi cruciaminis, discipuli absentiam sustinent tamquam amoris tormenta; Magisterque patitur, quasi avelleretur viscera. Apposite de absentia queritur amans, apud Plautum, *Cistellar.* Act. 2. scen. 1. v. 14. inquit: *Neque licitam intèrè amicum visere. Es sine hoc miseram memoratu!*

3 Memoratum huiusmodi scena icti amoris in cenaculo; dum hora venit Iesu, ut transiret ex hoc mundo. Abest? Et dirà passione. Discendit? Profectò è eruce. Quo ergo animo dilectus & diligens equuleum petulit absentia? Est amor eius insignis: caret alis: & ita in absentiam disponitur, ut in motu non moveatur. Ardet Intra & extra nobile pectus; ac contra telum absentia valet ingeniosus amor (annunciate inter gentes studia eius, in absentia validissimos ictus) equidem presentiam cogitavit in ipsa absentia. Sed quomodo? *Cœna facta.* Expressit, *Opusc.* 57. Angel Doct. *Sacramentum instituit* (ait) *tamquam passionis sue memoriale perenne; & de sua contristatis absentia, solatium singulare reliquit.* Singulare: etenim qui absens putabatur per mortem, simul habebant in Sacramento presentem. Aliter factum (quæ non eum cognovit, neque respondit pulcantis vocibus) Synagoga; & aliter in Ecclesia, quæ futura sine macula, aut ruga. Ille ibi declinaverat atque transferat. Hic transferat, ceterum non declinaverat, remanens in Sacramento augusto, amoris singularis ingenio: igitur cum dilectis permanet præ nimio amore, usque in mundi

Luc. 21. 41.

Matt. 26 58.

Quam gravi g. unna cordi diti genti a. sentia!

Plaut.

Ioan. 13 2.

D. Tho. Quæ amoris industria à Christo delusa ab sentia?

Canti. 6.

finem & consummationem sæculi. Hinc de eius absentia tristibus, dixit hic: *Naturbetur cor vestrum; neque fornicat: Vado & venio ad vos.* A vobis per mortem vado: ad vos per Sacramentum utique venio: equidem per huius mysterij gratiam (cum absentiam concilium & presentiam) transco, verum non declino: miro modo vado & venio: vado pro vobis sine vobis in interitum; amoris nihilominus ingenio maneo vobiscum. Sic his qui diligunt, ut in corpore & sanguine fulgeat *Testamentum novum.* Crescit pro vobis pectoris flamma. Ecce nova facio omnia. Patet etiam absentis presentia ut dicat cor diligenti: *Illic te invenio, quamquam reg. orbibus absis.*

4 Sanequam invenietur qui presentem, quantumvis absens ab oculis; ut post excessivi amoris demonstrationem, etiam ultra finem extenderet ingeniosè charitatem. *Cum dilexisset suos qui erant in hoc mundo, in finem dilexit eos:* inquit Evangelista. Pende verborum emphasim: Amor eius erga suos iam in fine erat; quia venisse dicitur hora; ut ex hoc mundo morte interveniente, transiret. In vita sine claruit expressisse amorem. Quid ergo est, in fine vite, flammam dirigere in amoris finem? Qualis & quinam amoris finis; ubi ex mundo transcurrens signatus finis amoris? Alium utique finem illa in dilectione habuit; dum amorem ex fine, in finem amoris meditanter extendit. Summè namque suos dilexerat, quum propter illos ex hoc mundo transibat. Hoc in amore erat maximum quod sic; sed in fine & ultra est: at in tanta amoris flamma, in fine cogitavit pro fine aliquid ultra; ut à fine usque ad finem sua viter & fortiter disponderet omnia, maximeque quando visa impossibilia; ut esse absentem, & presentem per amorem; & in fine cum vehementer dilexisset, in amoris finem dum venit hora, dilexit; quippe nactus Eucharistia meditanter instituta, amoris ingeniosa intelligentia (quippequam panis vite & intellectus, ad insigne amoris opus) ex hoc mundo absens transiret, ac in mundo permanere. Dilexit cum dilexisset, & usque in finis finem eximie dilexit: igitur relegans ex morte absentiam per cordis altuantis flammam, extendendo charitatem; in fine vite vehementissimè amantis, transivit etiam in amoris finem. *Consummatum est summum* (inquit Senec. de Vit. beat. cap. 9.) *nec quicquam amplius desiderat. Nihil enim extra totum est; non magis quam ultra finem. Queris enim ali- quid supra summum.* Nesciebat Stoicus

Ioan. 14 18.

Luc. 22 40.

Ovid. Epist. 21 v. 1272

Ioan. 13 21.

Ex hoc mundo morte transis, quasi morte non transires.

Sapio. 8 1.

Quo ingenio charitatis, abest à mundo presentia

Senecæ Quomodo ultra finem in fine vite dilexit

sc-

caelestis amoris artem, cum non perspiceret consummationis finem. Est aliquid extra totum. Plura occurrunt ultra summum: cum finis detur ad amoris plenissimam maiestatem, & sit aliquid pretiosus ultra consummationem finem: quandoquidem qui summum inflammato corde diligit, incipit clarius demonstrationem, quum definit.

5 *Ego te clarificavi super terram:* dixit Patri caelesti in cenaculo, Christus Dominus, instituto Sacramento. *Opus* (inquit) *consummavi, quod dedisti mihi, ut faciam.* Periodus implicat, quippe tricas glomerat. Unde facturus quod perfectè consummaverat? Quod summum, nec quicquam amplius desiderat. Quomodo consummatum opus, si aliquid amplius? Extra totum concipimus partem? Non aliquid ultra finem. Quid quod facturus, si consummatum opus? Reitat in cogitamentis ingenium. Faciet opus consummationis. Opus erat amoris, per mortem generis humani salvatio; ita ut transiret qui Redemptor ex hoc mundo. Iam venerat hora, ut transiret; sicque in fine vite, ut opus consummaret, dilexit: at respiciebat in finem amoris, nobile studiosum pectus; ut faceret & perficeret quod consummaverat dilectionis opus, discedens è mundo, & in illo cum suis mirificè permanendo: cœnaque facta, in qua instituit Sacramentum, totum amoris opus designat ac amussim consummatum; quippe nactus plenitudinem, & amoris perfectionem, ubi transiens ex hoc mundo, amor exhibuit substantialiter presentem. Eximia de fine ad finem dilectio, claruit flagrantis studio; & perfecta fuit obsequio: igitur ita transiens è vita presentiam in Sacramento disposuit; quasi transiens non transiret: eius enim erat absentis desiderata presentia; quia dum transibat, exposuit sub specie peregrina. Peregrina species? Næ.

Srat. 2 Theb. v 334.

Nihil transi amantes.

6 De Histicratæ Mithridatis Spongia, refert Plutarch. in *Lucull.* (& de multis alijs Sherlog. Tom. 2. in *Cantic.* à fol. 186.) cum ille abiturus in prælium, eam relinquere, cogitaret necessarium, ac diligere nimum: ingenio amoris invenisse, quomodo absentis presentia posset gaudere: esseque cum dilecto, ut responderet amanti, quin cognosceretur, nec videretur esse. Mutavit habitum, in amoris lenocinium, sequens dilectum, presentem utique corpore; verum sub aliena specie. Quid si huiusmodi inventiones amor fragilis, non cogitabit caelestis? Operatus est amor Iesu mirabilia, ut corpo-

ris (morte absentis) confirmaretur presentia. Ni qui transiens presentem sit, separat amara mors. Ex morte absentia à dilectis, in rebus articulo, necessaria. Amanti eximie necessaria presentia; qui non videre quod diligit, ferre non valet. Impedit ex mando transitus. Ergo consummatur summæ dilectionis opus, à fine summum, usque ad summum finem. Velum igitur assumatur (transiente vitâ) ex mirifico pane; & erit presentem sub aliena specie: sic enim transit in mortem, amoris finem; ac simul superat mortem: etenim cum suis presentem corpus ingeniosè manet, quasi mortem non transisset. *Visibile invisibiliter sumitur, aliena specie occultatum;* inquit Magister Angelicus, ubi supr. Aliena species est amoris ingenium, ut ostenderet opus & amorem consummatum; se presentem invisibiliter visibilem, in absentia discipulorum solamen: etenim quamvis ex hoc mundo eruis morte absunderetur; cum suis erat, & presentem, citò specie oculis non videretur.

Oculos suos, sed visibulum manet.

D. Tho.

Ioan. 16 16.

Vnde videtur, est non videtur

7 Intelligitur ex presentia sacramentali, quod alias prorsus difficile. *Modicum & iam non videbitis me* (dixit tunc illis) *& iterum modicum, & videbitis me, quia vado.* Si abest, quomodo visuri? Absentis testes non oculi. Quomodo non videbunt post modicum, & post modicum videbunt? Per institutionem videbitur Sacramenti, quod vulgari intelligentia indicatur impossibile. Vident illum, quia vadit: Sacramentum instituit: equidem cum abiret per passionem, abentem, in Eucharistia illum habebant presentem. Post modicum non videbitis, quia vado: & quia vado, etiam videbitis; quin corporis mors interdicat presentiam, quamvis in absentiam vadam: siquidem quoniam vado ultra oculorum aspectum, videbitis idem corpus aliena specie occultatum. Transeo è mundo, sed persisto in Sacramento: videbitisque, quia vado, ex summi amoris ingenio: igitur fecit industria, ne deficeret etiam in morte presentia. Est modicum temporis, non amoris intervalum, ut hithoc insigne admirabili prodigium. Non videbitis; & videbitis, arte mirifica amoris: etenim idem corpus sine concessum desuper; vobis in solatium erit visibile invisibiliter.

Exiit cultum,

Quisquis mansuri curam amoris habet.

8 Pungit mentem, scire quo intaitu Dominus Iesus suum corpus in Sacramento tradidit illis; antequam traderetur pro illis. In qua nocte tradebatur (aitraie Paulus) accepit panem, & dixit: *Accipite, & manduca-*

Ovid. de Art. v. 241.

1. Cor. 11 23

sa-

cate: Hoc est corpus meum. An ut minime formidarent, nec esset creperum illis, non abesse post mortem; cum in Sacramento iam haberent presentem? Perperam retrahet a presentibus gratiam, qui multiplicat antequam transcat, presentiam: igitur pro illis tradendus, iam traditus illis; ut etiam per absentiam inducendam per passionem, nunquam a suis contemplerentur absentem. Perferentur, ante horam passionis, quomodo traditus illis. Traditus, ut nobis traditur, & eius presentia felicissime fruimur? Traditus ut traditur nobis, gloriosus & impassibilis? Nullo modo. Corpus passibile illis a Christo traditur; quae de causa subdit: *Hoc corpus meum, quod pro vobis traditur.* Si pro illis traditum morti, sanè passibile. Passibile, & in sacramento? Quodnam? Facillime mirabili modo; ita ut gloriosum esset corpus, & passibile; uti accidit in Thabore? Videretur sanè ficine, esse corpus passibile, & non esse. Non esse, quia in Sacramento concessum: & esse passibile, quippe cruciatibus traditum. Quis sapiens, & intelliget hæc? Ne iudicetur corpus alterum; dicitur *Hoc*. Quomodo hoc, passibile & impassibile? Quia ipsum est, & non ipsum. Ipsum quidem materialis essentia; sed non ipsum visibilis forma: igitur in sacramento, mortale erat modo incorruptibili; cum esset morti & passionibus alterabilis substantiæ; ita ut corporis modus esset in Sacramento gloriosus; & visibilis substantiæ, alterabilis & passibilis status. Videtur Ivonem Carnotens. *Epist. ad Aymeric. Abbat. & Bibliotech. PP. Tom. 1. pagin. 486.*

9 Hoc opus ingenij amoris, ut fugiens oculos, & post velum stans respiceret per cancellos: equidem iam presentem modo impassibili in Sacramento discipulis; priusquam propter passionem corpus abiret ab oculis: & ne illorum moelium cor vel tunc premeretur dolens; in solamen erat illis modo impassibili presentem. Idem erat corpus non visibilis forma, sed materiali substantiæ, & geminata presentiam; ut vel absens esset presentem (in vehementiorem demonstrationem amoris) & propria & aliena specie, summæ dilectionis arte. Propria, ut passibilis ab eis in crucem abiret: aliena, ut impassibili modo absentibus permaneret. Idem profecto corpus est. Hic & ibi verum *Hoc*; ut per essendi singularem modum, absentes etiam obtrinerent aspectum; quin eiusdem corporis inveniuntur discrimen, inter physicam presentiam & novam sacramentalem: igitur si

An Christi in sacramento infirmitas traditur corpore passibile, vel impassibile?

Erat passibile in sacramentis, sed impassibile modo.

absens quoad exteriorem formabilem formam, cum illis presentem permanebat quoad substantiam. Presentem idem corpus in blandimen amoris; & simul absens, ut patri posset pro illis. Hinc illis dixit: *Si diligetis me, gaudebitis utique, quia vado.* Cui non tristitia ex amantis simulque dilecti absentia? Cui ex absentia mirabilia. Gaudium est ex re presentem; & absentia exponitur tamquam articulus gaudij; quippe ingenio amoris factum portentum, ut memoria mirabilium: quando quidem miro modo in gaudij resultantis fructum; vel in absentia admirabantur presentem.

Hic abest, & adest noster celeberrimus absens.
10 Videtur hominis imbecillissimo amoris, cum vita posse deficere. Errat, siquæ fallit, qui in amore per mortem finem querit. Manet etiam post factum, quippe verus nullum novit habere modum. Caritas nunquam excidit.

Traiecit & fati litora magnus amor.
Amor celestis non volitat alis. In dilecto firmabitur & non flectetur. Dilecto adheret, mansione facit; & quia summus, nequaquam commovetur in medio eius: est commovetur orbis & montes transferantur in cor maris. Admirantiam, quid feci per Sacramentum? *Mittam vobis* (dicit illis) *a Patre Spiritum, scilicet, veritatis;* ut per illum cognoscatis veritatem amoris. Spiritus Sanctus est amor summus. Unde ut summus cognosceretur amor? Ex modo adventus in orbem, quo demonstravit excellentiæ proprietatem. In mundo linguis ignitis apparuit; ex quo de caelo sonus, tamquam adventantis Spiritus. Presentiam Apostolos illustravit, quando de caelo descendit. Ibi mansit. Cur si de caelo in illorum corda designatur illapsus; haud memoratur, quod in caelum sic reversus? Quippe amor summus; famamque in homines amor de caelo valet ad illos descendere; sed ab illis non abire. Eius delicia esse cum filiis hominum, quasi in obsequium: signumque exponitur descendit, & nequaquam abeuntis; quia simul atque ad homines e caelestibus descendit, ob amoris excessum cum hominibus remansit. Curfus amoris in homines, est conversari cum illis. Non erat datus Spiritus, quousque Christus fuit in caelo collocatus. Venit, cæterum non abijt, summum exponens amorem; ut semel visibilem, semper haberent presentem.

11 Elucet unde summus divini Spiritus amor, & etiam ratio qua mittitur: sed

Ioan. 14. 28.

Ovid. 1. Tri. 1. v. 9.

Propert. 1. 19. v. 12.

Ioan. 14. 26.

Act. 2.

Cur Spiritus Sanctus dicitur amor summus.

Medus Christi corporis in Eucharistia.

Ioan. 16. 7. Gregor. Magn.

Cur eius typus, Spiritus Sanctus dicitur advenit?

Ioan. 11. 3.

Hominis amor verus sui Deum sapientem esse cunctis.

Otho Vzn.

Qui Deus amat, ubi affertur.

exponere restat, cur dicitur *Spiritus veritatis*, ad exprimentam presentiam ex amore Salvatoris? Ille venit in igne, Christus transubstantiatur in pane. Ut uterque esset visibilis, aliena desumpta species; ac possent presentes esse & presentiam non notari: amorque summus *Spiritus veritatis*, dicit Christi in Eucharistia magnitudinem amoris; quoniam si Spiritus invisibilis visibiliter datur, corpus Christi visibile, invisibiliter ab hominibus suscipitur: igitur eius fauste gaudemus presentiam; quin presentis videatur ulla substantia. Ideo ni è mundo Christus discederet, in illum Divinus Spiritus non veniret. *Si non abiero, Paracletus non veniet ad vos.* Singulariter, 2. *Dialog. cap. 38.* interpretatur Gregor. Magn. *Si corpus non subtraherem (inquit) quid sit amor Spiritus, non ostendo.* In absentia Christi videbitur quid amor est, & in quo summus sit. Veniet Spiritus-Sanctus; sed postquam abierit Christus; qui exhibuit presentiam sacramentalem, in summæ dilectionis expressionem. Erat absens & ibi erat. Ibi singulari modo, qui etiam videndus Spiritus-Sancti adventu: & in absentia Christi huiusmodi presentiam designatur forma; ut famam exortis exponatur summa: equidem excogitabit uti cunctorum artifex, quomodo (quin videatur) assitit presentem; & quamvis uti presentem non videant, eius presentiam secum ad favorem habeant. Amor divinus etiam absens non recedit; nec sicut in homine levissimo statu languet.

12 Cum præ ægritudine in lecto decumbere Lazarus; expectarent sorores an deserviret morbus: at cum febris symptomate languens clangens exurit; miserunt ad Christum, dicentes: *Ecce quem amat, infirmatur.* Pendet. Haud, *Eum, qui amat, gravis præoccupavit infirmitas;* sed *infirmatur quem amat.* Non novum: uti venit, si amor residet in humato pectore, non quod languet amore; cum plerumque fiat, quod amor infeliciter languet: e contra verò ut trahat, amor Christi magis validus; modo infirmetur dilectus: equidem ut reviviscat; ope egent medici prorsum celestis, quæ infirmitates clangentis amoris. Apposuit Otho Van. *Amor. Embl. 89.* accinit:

Sanus amor morbum posse ergo suadet amoris: quem metuens, perit, prodere creber amans.

Ut revalescat amor, presentem profecto medicamen, amore nosse languentem, vel in aspirantibus in virtutis perfectionem; Tom. VIII. Taut.

igitur à medico invenitur summè frigida; quæ ab infirmis altimatur intolerabilis flamma.

—Frigidus ignis amor.

Dum levis iudicatur imperfecto, cogitatio invenitur sine iudicio: siquidem indicatur per sequentem infidiosam mortem, languorem non fuisse levem: imò magnitudinem flammæ pectoris scintillantem, internam prorsus frigiditatem cordis.

—Tremulum iubar hæsitat ignis.

13 Ulterior. Respectu intentionis charitatis, qua à Salvatore diligitur homo; flagrantior hominis amor, non amor, sed ægritudo: igitur quantumvis officijs respondeat amanti; non poterit respondere unum pro mille. Si diceretur, *Qui amat, infirmatur;* meritum amantis diceretur, exigens amoris valido iure, à dilecto redamari; dumtaxatque dicitur: *Infirmatur, quem amas;* ut innotescat amoris Christi subtilitas, cum hominem diligit, quantumvis huius amor ex debilitate languet: etenim promittit magnitudinem amoris, dum diligit sine meritis. Patet per indicem lachrymarum. Iesus tunc flevit, & circumstantium iudicium: *Ecce quomodo amabat eum.* Non solum exprimentur amorem in Lazari obsequium; sed etiam amoris modum. Amor in se inestimabilis; in modo magis insignis: siquidem excessum sensibilibus signis manifestavit, non solum cum amor dilecti languit, sed cum mortuus à corde sine ullo motu iaceret. Vidit, quem amabat, sic; & continuo *lachrymatus est Iesus.* O tot tantisque amoris studijs ingratisimus homo! Dignum utique vehementer amantis actus; quod obsequio singulari demonstrat totum amorem, dilectumque videt, nihil ad obsequia respondentem. *Ecce quomodo amabat eum.* Mirum, sed in Christi amore magnum; quod amor promeretur excessivus, ubi ad redemptionem in corde nec erat sensus.

14 Ergo in Didascalæ institutum. Christo nunciatur dilecti infirmitas: per illum post discipulis mortis acerbitas, quibus dicit: *Gaudete propter vos, ut credatis, quoniam non eram ibi.* Sciebant, ibi non fuisse, languori successivâ morte Lazari. Quid ergo ab illis credendum, si palam cognovimus? Quod cum illis facturus in Sacramento altaris, antequam hostibus tradetur pro illis. Ubi Lazarus mortuus, corpore presentem non erat; quippe à loco longius aberat: & ex huiusmodi absentia articulo fides petitur; ut cognoscat, quid ergo illos eius amor meditatur, uti in igne mi-

Ovren. 1. 26.

Lucret. 5. v. 698.

Christus a nante amat, et si in ano re laqueus scit.

Verf. 35.

Verf. 36.

Amor se licet peccatoris ad amorem.

Verf. 19.

Amoris cognoscitur magnitudo, ex salutaris præsentia in Sacramento.

raculum & charitatis extremum: igitur si summa amoris singularibus demonstratur studijs; summum erga amore astantis peccatoris flammam, etiam absentis invenire praesentiam: ita ut ingenio amoris demonstraret charitas, cum quibus in terris Salvator habet delicias.

Juvenal

Charior est illi homo, quam sibi.

Succinit Juvenal. Satyr. 10. v. 350. Quam sibi. In articulo perproptie; & exhibitione astruitur, ubi pro nobis penis voluptate traditur. Dilexit nos & tradidit semetipsum pro nobis. Imo coelestis Pater, filio non parcens, quem habebat charum, pro nobis omnibus tradidit illum. Neque enim necessitatibus tantummodo nostris provisum est. Usque ad delicias amamur: ait Seneca. 4. Refef. cap. 5. & lib. 2. cap. 9. Assidua natura natura inausultantia; consuetudo ne cessante est, in delicijs te illi fuisse. Ut constet fide, officia praeiitit Salvator demonstratione; praesens permanens nobiscum in ipsa absentia, ne evanesceret, quas nobiscum inlustravit, deliciarum suavia gloria. Dicamus ex Hesio, 3. de Charitat. Emblem. 5.

Ephes. 5. 2.

Senec.

Homo Christi delicia.

Cuiv. Hef.

Ingenij plena, mira res amor.

DIDASCALIA IV.

Virtus inlyti Larentij singularis in certamine.

Certum quid, ignorum & notum, habent aliquorum nomina, virtutis spectabilis insignia; victoriam praeseferentia: ita ut dum praesens eorum virtus; in certamine non sit certamen, sed triumphus: equidem inexpugnabiles cum in certamina exeant; inextinguentes, ut vincant. Copijs innumeris & selectis venit Timotheus adversus Regis mandata tementes, sperans virtute exercitus illos tradere vinculis. Applicuit, verum confictum suspendit. Cognoverunt castra Timothei, quia Machabaeus est, & resugerunt a facie eius. Terruit nomen, & cessit triumphus, antequam moveret manus: equidem hostes validi Ducis cognoscentes inflexibilem virtutem; praese timore ausi nec videre faciem. Antequam pugnetur lauro in triumphum redimitur, ostendens vel in nomine invincibilem cordis visitatem; ubi nominis noxia, victoriae insignis conciliabat honorem. Tyrannus Laurentium timet: coronae antequam contem-

Eius certamen tyrannus renuit.

1. Mach. 5. 34.

Quis ante victoriam vicit.

deret, & nomen & omnia habet. Succinit Tamaus in eius festo:

Si queras nomen, Laurentius ante verendum Designat nomen Laureae clara suum.

Altipulatur cogitationi Calsiodor. 10. Variar. Epist. 7. lam vocabulis honoratus (ait) nam perpetua fruitur laude; cui est honor in nomine. Contulimus dignitatem, ut qui est clarus nomine, magnificus sit honore. Lucan. 7. Pharsal, a v. 209.

Attonitum omnes veluti ventientia fata, Sive aliquid magnis summi quoque cura laboris

Nominibus prodesse potest, cum bella legentur.

2. Bellum electum inter Laurentium & Valerianum tyrannum, qui victus & nomine virtutis & virtute nominis. Ferro & igne (ut ait Chrysol. serm. 135.) parat pugnam verum contulit victoriam. Irrisum se doluit crudelis tyrannus. Non solum superatus, sed irritus? Utique. Erat adamas Laurentius. Eius conditio floreat in corde: adamas profecto nec cedit ferro nec igni.

Pecoris indomitum solido ex adamante vigore.

Canit Dionys. Petavius, apud Picinell. lib. 12. Mund. Symbol. n. 7. Apposuit Seneca. Quid artificis propositum? Uxor, si laboravit in nomen (inquit Epist. 65.) vel religio, si domum templo paravit. Utriusque Laurentij propositum, ubi cum tyranno inijs gloriose confictum: & canit classicum: igitur & nominis in lauream demonstravit virtutem; ac sui cordis in domino ostentavit religionem. Animas describitur a Stoico, Epist. 64. In quacumque positione mentis (inquit) libet, omnes casus positione vocare, libet exclamare: Quid cessas? Congregare, paratum vides. Ilius animum in duo, qui quaerit, ubi se experietur: ubi virtutem suam ostendat. Libet, aliquid habere quod vincam; cuius patientia exerceat.

Laurentius visis in crucianna instrumentis, lacessit. Specie fatiscit? Nullo modo: habet quo ostentat virtutem, & in triumphum clarum nomen. Sanne in triumphum, dum illi prae non dolorem praestabant, sed refrigerium. Libuit omnes casus provocare. Libuit exclamare: Tyranne, quid cessas? Ecce assasti me una parte regina aliam & manduca. Siccine etiam ministrantibus prunas insultat Levita Christi. Vid. Tautolog. praeced. D. 5. n. 2. Prudentius in Peristephan. a v. 641. accinit:

Hac ludibundus dixerat: Converte partem corporis

Satis

Tb. T. ma.

Calsiod.

Lucan.

1. Jer. 9. 4.

Proprio dolo tyrannus est viduus

Car. con. se. tur. adaman. tis.

Petav.

Senec.

Idem.

Idem.

Offensis in poena virtutem & religio nem.

Prudent. Valerianum iri det.

Satis crematam iugiter, Et fac periculum, quid tuus

Valcanus ardens egerit: Et experimentum cape.

Sit crudum, an assum suavius. Praefectus inverit iuber.

Tunc ille: Coctum est, devora.

3. Delicijis prius quem provocaverat, cruciatibus modo tyrannus dirisime vexat; sed se illusum, atque derisum clamat. Ridemur. ibid. v. 553. Irritus & victus luget, qui in victoriam penis & delicijis supplantare cogitavit. Dicit nostra Tautologia. Supplantans supplantat. Frustratus est dolus, cum ipse ex virtute Laurentij supplantatione propria supplantatus: equidem propter peccatoris invincibilem fortitudinem; supplantavit tyrannum supplantatorem: tot quippe petium illecebrarum atque terroris insidij; flectere namquam valuit, nec delicijis nec tormentis. Excanduit quod non valeret utriusque extremi cogitatione: virtuti etenim athleta ipsa tormenta delitiae. Obiecit oculis Praeses generis omnia tormentorum, ut terreret, inquit Tamaus, d. etenim saepe specie iacent, qui patientia restitulent.

4. Percolatus est Ecclesia pastor & rector Xyltus, sed non dispersus Laurentius: equidem fecucus est & non a longe pastorem, ut etiam cum illo ostentaret virtutem. Mors imminet, & in pastore conspicit; sed audet. Tormenta exhibentur, instrumenta parantur. Ita Laurentius videt: & sciens omnia, quae ventura super se processit; ut haberet in certamine quod vinceret; & in cruciatibus demonstraret virtutem; & quousque viaceret penis inferentem mortem: equidem cum ex casu potiretur fructus; mors ab illo despicitur, modo triumphum vel per mortem consequatur. Sciebat Eleazar in confictu inesse mortem, pugnans adversus horribilem capitaradum elephantem sed dedit se ut liberaret populum suum. Suppositus se ei, & occidit eum: & cecidit in terram super eum, & mortuus est illi. Acquisivit mortuus pro religione sibi nomen aeternum, in triumpho & trophaeo habens insigne sepulchrum: igitur li praesenti virtus, maior praesenti vincendus, nomine aeterno victurus, ductus animi singulari fortitudine; pro religione: eadem vidit, & in mortem processit: etenim in pugna & confictu eminentis virtutis fingunt; scire moriturum, & in certamine exire. Quiritur labor & dolor, uti constantia invincibilis fulgor & decor. Ut fortitudinis dulcedo & voluptatis suavitas, yulnerum amaritudo, & acerbitas. Dolores qui nocent, placent, inferentis cordi valido dulcedinem. Non formidatur, quod enim appetitur. Mors inquitur in triumphum: scitur pugnam esse in vite casum: sed pro virtute quod scitur, auxilii a corde sollicitatur: quoniam virtus (pugnatorum in obsequium religionis) eximia, procedere quo mors ad victoriam invenienda.

5. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

Facies levis lebo gravior.

Sanne cui de dolore dolet, non cui quaerit. Magna virtus, quid patiendum scire, & cruciatibus athleticis occurrere. De levi dicit Ioannes: Scias omnia quae ventura erant super se, processit. In penis illico occidit? Cruciamini: obvius procedit? An quia facilius, ferre & perferre vexationem, quam tormentorum apprehendisse praevie speciem? Gravis in dolorem horror, ex imaginatione acerbitatis terror: igitur amoris flamma, virtusque cordis quaerit tormenta; dum illorum compulit species, atque in indorem sanguinis. Non procedit sed fugit, qui pati refugit. Virtus erat invicti, ignorando quid futurum; promptum delinquens in certamen animum: ceterum magis insigne, quae futura certo scire, & in tormenta procedere: & lectus quamvis sciret, tormentis letus obviavit; quoniam illorum acerbitas, illius virtutem perducebat in delicias: igitur eo quod gravabant placebant: & cum passio moram faceret, fortis processit, ut quaereret. Demonstrans quippe contra cruciatum virtutis summe constantiam; agre tulit tempus mora prorogare expatione complacentiam. Illi virtute validissima dulcedo, quae nobis imbellibus est acerba amaritudo. Ad rem Statius lib. 2. Sibar. 1. a v. 219. modulatur:

Nos anxia plebes; Tom. VIII. Taut.

6. Admitit Herulis, Virtus superat & crescit malis. Ira fruitur in laudibus suis.

7. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

1. Mach. 6. 46.

Unde placuit virtus spiritus

Senec. in Octav. v. 33.

Senec. in Octav. v. 33.

Senec. in Octav. v. 33.

Senec. in Octav. v. 33.

Senec. in Octav. v. 33.

Senec. in Octav. v. 33.

Nos miseri, quibus unde dies suprema, quis

Exertus, incertum: quibus instet fulmen ab astris.

Ast hic, quem gemimus, felix, hominesque Deoque.

Et aubios casus, & caecae lubrica vita. Effugit, immunitis fati. Non ille rogavit, Non timent, mentis ut mori.

4. Percolatus est Ecclesia pastor & rector Xyltus, sed non dispersus Laurentius: equidem fecucus est & non a longe pastorem, ut etiam cum illo ostentaret virtutem. Mors imminet, & in pastore conspicit; sed audet. Tormenta exhibentur, instrumenta parantur. Ita Laurentius videt: & sciens omnia, quae ventura super se processit; ut haberet in certamine quod vinceret; & in cruciatibus demonstraret virtutem; & quousque viaceret penis inferentem mortem: equidem cum ex casu potiretur fructus; mors ab illo despicitur, modo triumphum vel per mortem consequatur. Sciebat Eleazar in confictu inesse mortem, pugnans adversus horribilem capitaradum elephantem sed dedit se ut liberaret populum suum. Suppositus se ei, & occidit eum: & cecidit in terram super eum, & mortuus est illi. Acquisivit mortuus pro religione sibi nomen aeternum, in triumpho & trophaeo habens insigne sepulchrum: igitur li praesenti virtus, maior praesenti vincendus, nomine aeterno victurus, ductus animi singulari fortitudine; pro religione: eadem vidit, & in mortem processit: etenim in pugna & confictu eminentis virtutis fingunt; scire moriturum, & in certamine exire. Quiritur labor & dolor, uti constantia invincibilis fulgor & decor. Ut fortitudinis dulcedo & voluptatis suavitas, yulnerum amaritudo, & acerbitas. Dolores qui nocent, placent, inferentis cordi valido dulcedinem. Non formidatur, quod enim appetitur. Mors inquitur in triumphum: scitur pugnam esse in vite casum: sed pro virtute quod scitur, auxilii a corde sollicitatur: quoniam virtus (pugnatorum in obsequium religionis) eximia, procedere quo mors ad victoriam invenienda.

5. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

6. Admitit Herulis, Virtus superat & crescit malis. Ira fruitur in laudibus suis.

7. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

8. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

9. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

10. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

11. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

12. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

13. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

14. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

15. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

16. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

17. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

18. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

19. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

20. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

21. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

22. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

23. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

24. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

25. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

26. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

27. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

28. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

29. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

30. Gaudet plane inter tormenta Laurentius; illis optatus habetur triumphus. Tormentis: Utrique in eius trophaeo virtutis. Quid ergo? Nihil interest inter gaudium, & dolorum inflexibilem patientiam? Nihil (inquit Cordubentis, Epist. 56.) quoniam

Sciaus.

Mors ab illo despicitur.

1. Mach. 6. 46.

Unde placuit virtus spiritus

Senec. in Octav. v. 33.

Senec. in Octav. v. 33.

Senec. in Octav. v. 33.

Senec. in Octav. v. 33.

tum ad ipsas virtutes: plurimum, quantum ad illa, quibus utraque virtus ostenditur. In altera namque naturalis animi remissio ac laxitas: in altera contra naturam dolor. Virtutem materia non mutat. Nihil quidem interesse, utrum aliquis in gaudio sit, an in equale iaceat, & tortorem suum lasset. Claret Laurentij virtute, inter gaudia ac tormenta, nil interesse. Virtutem eius peccatoris materia non mutat, etsi doloris & voluptatis mutetur materia: quandoquidem cum appeteret pati, complacet sibi de doloris inventione, ut esset virtus in ampliore gaudio, dum plus corpus vexaretur in tormento. Quid si iacet? Tortorem lacessit. Ridet, irridet, quia pati placet: equidem ni in cruciamine virtus inveniret dulcedinem; minime procederet obvius ut latus subiret mortem.

Idem. Gaudet pœnis.

Idem, in Oedip. à v. 84.

Ambros.

Ovid.

Ambros.

Eius virtur cur eximia?

quit solum; quia eius aspectu non erat opus ad triumphum.

7 Fuge dilecti mi: dicit quæ stabat in pugna, ut calorum acies ordinata. Eius vocem audire fatagit Spôsus; quia delectat in conspectu tanta in fragilitate virtus. Fac me audire vocem tuam, in virtutis lauream. Cedit. Verum quid Sponus audit? Fuge. Hæc eximia virtutis vox? Sanè: Fuge, à certamine recede. Audias, non videas: equidem si pugna præsens; dicitur triumphus virtus dilecti aspicientis, sed non virtutis præstantis. Præsentia Dilecti favet decertanti in pugna: virtuti eximia haud necessaria præsentia; quandoquidem videtur quo corde, quo peccatore, & qua virtute præliatur; si præliari non videtur. Requiritur præsentia Ducis, ubi virtus imbecillitas, haudquaquam si singularis; fugereque Dilectum, ne videat certamen operat, quæ insigni virtute pugnat; ut conferat vocem laudis, si audierit vocem virtutis; igitur plus demulcet aures eximia virtutis vox; ubi in virtutis constantiam virtus decertat per se. Vertacule. Oydos se estman nas los aplausos; porque en la musica del valor, son suavísimos los lejos. Fuge, ut virtus constet. Recede, ut micet. Qui indiget aspectu & societate, caret profectò virtute. Indicat, si aspectu vicerit; quod sine aspectu cederet, vel cederet; etenim tunc virtus ab oculis, nequaquam ab amore atque robore peccatoris; Sponfamque Dilecti petit fugam, ut peccatoris in absentia videat flammam; igitur eius, qui in aspectu audet sustinere mortem; constabit absentia nullam fuisse virtutem.

8 Quamvis à Iudæa opprobrijs & lapidibus Salvator N. expulsus; nihilominus revertitur amore tractus. Eamus (ait) in Iudæam iterum. Dicunt ei discipuli; Rabbi, nunc querebant te Iudæi lapidare & iterum vadis illuc? Quid ergo ille, periculo exposito? Vita imminet exitus, sed eamus. Flagrat amore, in pugnam mira virtute; equidem vel in virtute mirum; iterum pro triumpho in pugnam procedere, & scire infallibiliter mori. Eamus. Tunc Thomas ad condiscipulos dixit: Eamus & nos, ut moriamur cum eo. Magnifica videtur vox virtutis, sed sine virtute votis. Unde virtutis solum videtur species? Erat affectuosa virtus sine pugna: seu potius non virtus; sed virtutis apparentia. Verba pende: Eamus & nos, ut moriamur cum eo. Non pro eo, sed cum eo. Vox imbecillius virtutis, non vox amoris. Malum in victoriam omen, ut possint servare in periculo fidem.

Cantic. 8. à 19.

Quare Xystus comitem cum relictu in certam.

Ioann. 11. à 7.

Quasus amor Christi benoni.

A v. 17.

Pro

Pro eo, erat dilectionis obsequiosum studium, cum eo dilecti connotabat aspectum. Pro eo, virtutem esse in constantia inflexibili peccatoris. Cum eo, non nisi in presentia Ducis. Pro eo, certamen militis esse. Cum eo, non à certante animum provenire. Pro eo, exprimere dilectionis flammam, in difficilem pugnam. Cum eo, periclitari victoriam; quia quis cum illo prævalebat in conflictu; à fide cedens deficeret sine eo. Pro eo, roboris firmitas, etiam vulneribus inconcussa. Cum eo, virtutis dignitatem & apparentiam. Pro eo, præstantia fortitudinis, ut vinceret. Cum eo, periculum ne absentia Dilecti caderet. Pro eo denique virtus valida in corde. Cum eo, virtus, sed sine virtute; ut apparuit in certamine; equidem qui cum eo pati mortem gloriabatur; relicto eo formidolosè palantes, in articulo fugetur.

Qui al. prælati dilecti valet; eius absentia in certamine, etc. dit.

Salom. Præproprante Christum deseruerit fuga.

Cap. 18. 9.

Absentia præbatur amor.

Ioann. Melius Souf.

optata presentia gloriosa virtutis dicit imbecillitatem.

10 In nullo alio plus clades experta ruina, quam in iactabunda confidentia Petri. Monuit celestis Magister de futuro scandalo illa in nocte amicos assecras; & omnes sponponderunt sese gerere uti amicos, ut amicitia & familiaritatis exigebat arcè lex; quamvis in extrema tegula, etiam si occurreret mors. Petrus ut audivit; de se nihil simile credit; vel in difficiliore articulo. Etsi omnes scandalizati fuerint; sed non ego: illicò dixit. De periculo, ut caveat, à Magistro monetur; at ille amplius loquebatur. Quid loquebatur, ut fides amicitia in maiore discrimine nosceretur? Etiam si oportuerit, me mori tecum, non te negabo. Ex ipsa sententia prænotetur fides fluxa; quæ à fervore amoris originem ducit, verum tandem tandem tempore ad periculum frigidet. Unde ergo? Patet defectus virtutis ex virtute conditionis. Nonne videns audacem ministrum, pro magistro eduxit gladium? Utrique, sed tunc Magister pugnantem videbat, presentia in pugnam instabat; & floruit inter tot milites animo, quia se videri cogitabat à magistro. Dicit tractus de certantibus virtute, dum ut videret finem, sequebatur à longè: etenim tanta amoris fides dedit in manus fragilitatis; simulatque dilectus fugit ab oculis. Vel dum interrogatur, necit quid dicitur. Vel pro quo in numerosam cohortem eduxit strenuè gladium; cum non videret, non novit. De virtute in certamen sese præ cunctis extollit; & sicine ignavus sine certamine infeliciter cadit? Ita animus ad voces frangitur; constantia que amoris in ruinam impellitur? Nod percutitur corpus & percutitur virtus in fluxam fidem? Pende fidei & virtutis conditionem. Si oportuerit, me mori tecum non te negabo. Tecum, non pro te. Perseveraret fervor vel in vehementi periculo; si mori vellet pro eo, & non cum eo: equidem pro eo cum signet amoris præstantiam, & cum eo dilecti præstantiam; necessarium, presentia deficiente, quod descileret à fide. Tecum paratus sum & in carcere & in morte ire. Simon, Simon, falleris. Tecum? Non est virtutis; sed virtutis color; ubi ad virtutem est necessarius præstantissimus ardor. Tecum. Signatur in voce fidei promissæ periculum: etenim si ubi vincula & vulnera, eget magistri presentia, ut certamine probet firmam, vehementem amorem; nulla ostendit in virtute virtutem; quia cadec ante certamen. Non erat virtus

Marc. 14. 29.

V. 31.

Math. 26. 35.

Quærit absentia: nisi fides sit amoris flamma

Luc. 22. 33.

iii

in pectore, sed in voce, dum loqueretur sublimia, supposita magistri presentia. Fragilis animi & mutabilis conditio, ubi virtus ad pugnam indiget magisterio; uti visum in articulo: igitur qui sibi blandiebatur de virtute, ac immutabili amore; non solum pro dilecto formidine non stetit, sed amicum absentem non cognovit, terque vel cognovisse negavit. Noltrates: En dependiendo el blasón de la vista de el amado; al perderle de vista se dá por defendiendo: por ser el valor tan sin aliento cobardo, que sanfarrón se rinde antes del choque.

Sidon. Hoc primum est dedecus, hoc superba virtus. Apoll. Gloria magna viri, gratia parva loci. Epist. 118.

II Liqueat iam in gloriam constantia strenua Laurentij, quanta in consuetum floruerit virtute. Non erat virtus in voce, sed in pectore. Se desertum à Xylo, pugna anhelans; cogitavit; & firmiorem virtutem tunc ostendit: igitur ita pro Christo, cuiusque amore desiderabatur pugna, ut tanta virtus præ amore sibi videretur parva. Xylus Laurentium deserit, quippe eius fidei constantiam etiam in certamina cognoscit. Est virtus ut fucillis sine fulcro; dum indiget in consuetum magisterio. Ut pugnet & in tyrannum operetur mirabilia, non obex magistri absentia: imò sicine articulus declarabit, qua virtute, & pro quo armatus, inermis, amore pugnet. Ionathas processit audacter in Allophyllos, ut exponeret in iuvene quid posset præclara virtus. Patri autem suo hoc ipsum non indicavit. Factum est miraculum in castris. Sat in miraculum audacia iuvenis: etenim prodigij specimen, tantam in ætatis flore circumspicere virtutem. At cur patrem & regem celavit præclaram expeditionem, ex qua regni tanta gloria & honorabilis fama? In virtutis decus, ut cordis eius emineret virtus. Si ullum patri & Principi daret cogitaminis indicium, adesset quamvis à longe ad congressus spectaculum: dedecusque esset virtutis valide Ionathæ, videre videri à patre: celatque pugnam; ut constet, partam victoriam, noctam virtutis officio, minime patris aspectu. Ex absentia illius qui excitare spiritus quibat; virtus, magis præcelleret silentioque credit, quod in pugnam cogitavit; ut virtus eximia clareret opus virtutis, quin dependeret ab aspectu patris. Dialecto noltra: De nada le dió señas: que su valor, no la vista de su padre le empeñaba en las hazañas. Haud secus Laurentij virtus, quæ à Xylo firmius atrahitur, quàm ip certamen ab il-

1. Reg. 34.1.

Et absente patre.

lo deferitur: igitur non egit magisterio; qui pollet animo, cum minime pendeat triumphus à patris oculis; sed à virtute & strenuitate pectoris. Est totus irruat æther;

Patitur ferveile iugum furiosa tyrannus. Eluxit in consuetu excelsi animi magnitudo: etenim transiens per ignem, flamma non nocuit, quia flammam vicit; & ad ignem toto corpore applicitus, ardet, sed non est æstivatus: imò ad igne Laurentij ignis adnotus, extinctus. Laurentius & Tyrannus

Victoria ludos instituere novos.

Mulcta data est: ignis in igne fuit. Irrisum se dolens crudelis tyrannus (inste Chrylog. d.) qui forte mitiorem poenam cogitaverat (ferro interficere venerabilem iugem) parari flammam præcepit. Plus ardebat, quam urebat. Urebat in carne ardebat in corde. Asstrictus est ferro: sed ille craticulam, lectum quietis putabat. Quid mirum, ubi in flammis ardori cordis inveniebat refrigerium? Cor nisi flamma Christi non urit: ait Augult. de Sancti. ferm. 30. & apposite Dracont. de Oper. sex dieb. v. 343.

— Hic mos est, de flammis tollere flammam. Nec minus quequam detractis ab ignibus ignis. Dum ignis applicatur, rollitur: equidem per intensivum amoris studium; flamma in flammam accipitur refrigerium. Per tormenta beatitudo quaritur, & flammis refrigerium preparatur (inquit Maxim. Homil. 2. de S. Laurentio) Ubi ergo cor ardet, flammam membra non sentiunt. Ardebat ergo Laurentius, sed vincebat. Novum & admirabile: ignis vincitur igne. Versus cordis incendia, ignis ardens erat frigida flamma.

Quis miscuit ignes?

Fidei ardor & tyrannus. Dicere quir, dum Laurentius respirat inter flammam, & tyranni urget acerbitas: Igne maecte. Vivo victor in igne.

Quam præstas virtute sua fortis, sapiensque! Nil est quod timeat, quod doleat, capiat; Hæc tua iuvenis certissima notio vite. Nil timoris, dum ridetur tyrannus. Nil habet de quo doleat, ubi ignis refrigerat. Quid capere poterit, si in craticula ignita lectulum habet? Inferitur respiratio, quo alij deslinatur letho. Salamandra rationalis præ se fertur specimen, ubi

Vita per ignem.

Nec perit amor flammis.

13 Augustin. d. inie: Hoc igne Laurentius accensus, flammarum non sentit incendium.

Varian.

Ovid 5. Fast. v. 291. & 1. Art. 245. Chrylo. log.

Augustio.

Dracont.

In igne in tenuis refrigerium.

Maxim.

Claud 4. Consul. Henr. v. 6054

Accbill Bocch. 5ymb. 141.

Illi ignis frigida flamma.

Och. Vza. Amor. Emba 115. & Senec. Troal. v. 801.

Augul. dium, Divinus Salvatoris ardor, dum laborat incendio, materiale tyranni extinxit ardorem. Flamma frigeat, Fulger in nostro athleta promissa à Numinis gratia. Cum ambulaveris in igne (ait) non comburis, & flamma non ardebit i. te. Igne ullus, & non combuit? Laurentij exponitur corpus, & cordis virtus. Perperam comburi flammis poterat, cuius cordis ignis ignis flammam extinguebat: & igni materiali ardentem non erat flamma; quippe flamma non urit si flamma frigida. Ignis tyranni corpus Laurentij erat fomes, sed non fortitudo pectoris. Urebat in carne: alius ardebat in corde, quo extinctus ignis. Unde novum, si combureretur; quum ignis flammis amori actum extinguebatur. Leporem Virgilij delicatur articulus pro spectabili virtute Laurentij. Nam capti potuerit capi? Inuitate Ennium de Pergamis succinentem:

— Neque potuerit perire, Nec cū capti capi, nec cū combusta cremari.

Si capti, quomodo capi in arbitrium non potuerit? Potuerit capi non capi? Utique. Dicit Laurentius in flammis, cuius corpus miscuit ignis. Dicit corpus, & dicit virtus. Corpus captum igne, virtus nequaquam sub ignis captivitate. Urebat in carne, ardebat in corde; ex cuius potiore ac vehementiore flamma, sopivit corporis, imò combussit incendia. Amoris divini forte virtus,

— Medias acies, mediisque per ignes Invenere viam.

14 Propter nonnullorum arrogantiam frætilitarum, exaruit ignis in Synagoga eorum. Moyses fratrem de periculo monuit, ut quam primum conflagrationem compesceret. Quod cum fecisset Aaron, & cucurrisset ad mediam multitudinem quam iam vastabat incendium; obtulit thymiana: & stans inter mortuos & viventes, plaga cessavit. Singularis prorsum fiducia, & charitatis audacia! Corpora ignis redigit in cinerem, & vadit ad ignem? Non timet absorbit? Poller superiore virtute. Ignem portat, ut incendia compescat? Igne, ignis sopitur flamma: ita ut suspendatur activitas, & suffocetur effrenis elementis voracitas? Ignis profecto igne oblituit, igitur flamma cessavit. Quid ergo adversus incendia flammarum, quo magis ac magis aggregaret incendium? Haud quovis processit igne, sed hausto igne de altari. Hic ignis erat ignis de celo, qui à consecratione Aaronis fovebatur in Sanctuario. Levitic. 9. 24. Ignis superiorum pharatarum, qui servabatur in craticula Altaris holocaustorum. Exod.

Virg. 1.7. Encl. v. 291.

Enn.

Unde ostendit combussit.

Ibid.

Numer. 16. 247.

Verf. 46. Ignis extinguitur ab igne, unde?

27. 4. Hic ignis ignem elementarem consumit, voracitatem absorbet, activitatem suspendit: incendiumque quod igne conceptum cessat, statim ac Aaron cum igne sacro appropinquat; quippe facer cum celessem habeat originem, coram illo ignis activitas non habet activitatem. Ignis materialis erat materia celestis ignis; quippe quàm ignis celestis, qui devoravit incendia; eo quod ignis non ignis cum superiore flamma

— Cecidit subito temerarius scitu; Quippe Rex mundi compevit ignibus ignes.

15 Ignis à tyranno in ultionem adhibetur, verum Laurentius non patitur. Tyranni erat in carne; sed celestis de celo veniens, in corde: & coram celesti flamma, non prevalent, imò nec valent incendia: igitur si cor ardet, flamma frigeat. Cor Laurentij erat in altari craticula ara, corpus victima, ac viva hostia: & comballo corpore in holocaustum præ amore, cessat activitas ignis; quia sumptus ignis ex altari cordis, in quo ut luceret ignis igne superior, flammam de celo collocavit amor. Militem visum arderet (refert Plurarch. in Casare; in felix omen eius de initio victorie) sed flammis cessantibus, nihil habuisse mali. Fulgores celestes, ac strepitus passim auditis, & hominem ignem per aera ferri. Verius in Laurentij triumpho, virtutem eius præconizante miraculo. Vitis est ardere, sed cessantibus flammis, nihil recepisse mali; cum ignitus flamma celesti superiore charitatis, per aera in Enpyreum videretur ferri, strepitu Angelico, ac plausu, plenus rutilo splendore

— Medium pietate per ignem, Cultores multa præmunt vestigia prima.

Ita ex victoria triumphus, ac coronata virtus, quam pinxit de celo iubar, quod ad certamen coelitus præstitit calcar. Antè victoriam lætificavit, quam pugna terretet (ait Maxim. d. Homilia 11.) cuius in pectore insuperabili, S. Spiritus flamma ferebat. Quid ignis cum igne celesti, imò divino? Quæ spes victorie remanebat tyranno? Gloriant dicit:

Discedo: ac Duce Deo, flammam inter & hostes Expeditior. Dant tela loci flammamq; recedunt.

16 In igne vivit: ac quomodo ex igne moritur? Non moritur igne elementari, qui propter pectoris ardorem validam, erat ignis refrigerium; & quum corpus inflammabat, in illo quasi in lecto requiescebat. Mortuus est flamma cordis; quippe illi in felicem vitam ignis, adempti ignis

Virg. d. 1. v. 787.

Maxim.

Virg. d. 1. v. 632.

Mortuus non est, sed amoret.

Ovid 4. Triph. 4. v. 61.

Erast in corde Laurentij ignis celestis.

Virg. d. 1. v. 787.

Maxim.

Virg. d. 1. v. 632.

Mortuus non est, sed amoret.

caelestis. Benavid. 2. Horar. succisio. Epigram. 16.

Benavid Nil mirum: mortalis edat si flamma mellis;

Cui facer in tota mente triumphat amor. Dificedit conditione singulari Manna, quod de caelo datum filijs Israel. Sicut Manna? Quid est hoc? Pende. Pluit, & in cibum à dignatis coquebatur, fecabatur, contrebatur, tundeatur, urebatur, torrebatur. Sic deficiebat? Nullo modo. Caelesti prorsum radio. Quod enim ab igne non poterat exterminari; sicut ab exiguo radio Solis calefactum, tabescebat. Supernaturale videtur Abulenti, in Exod. 16. quasi. 8. & 11.

Sap. 16. 37.

Cur fini lii Manna?

Miraculose factum, Lorin. hic. Exponitur in signum virtutis spectabilis Laurentij; qui non defecit tot tormentis attritus, nec tostus igne. Deficit eius mortalis vita haud tyranni frigido incendio; sed Solis iustitia caelesti radio, quo desuper à Dilecto intemè tactus, inter ignes & flammam, ut Phœnix, amore mortuus. Lampades eius, lampades ignis atque flammarum. Elucet (ut canit Mafcul. Lyric. 10. Od. 12.)

Mafcul.

Virent lauro dignum, Quis te laborantem sub Etna, Extrabat interiore flamma? Quis altra iam dudum moraris, Digne poli, meliore flamma.

DIDASCALIA V.

Maior perfidi dolus, dum amicitia aperit pectus.

H Occine humana improvide cogitationis in credita fidei ambiguitate periculum; quippe ab hominibus inscrutabile prorsum cor humanum. Quis cognoscet illud? Unde Theocritus, Eayl. 25. v. 67. accinit:

Theocrit.

Agrè fertur ioinicus ex amico hostis ex socio. Senec.

Difficile est, sensum alterius hominis nosse. Hinc Cordubeni. Stoicus, postquam novisset nullibi magis deesse, quam ubi amicitia credebatur abundare; subdit Epist. 91. Novitas adijcit calamitatibus pondus. Ex ipsis voluptatibus cause doloris oriuntur: bellum in media pace consurgit, & auxilia securitatis in metum transiunt. In subitas tempestates, hibernisque maiores, agitur astra tranquillitas. Unde tot mala? Ex amico inimicus, hostis ex socio. Haud acu Seneca tetigit articulum: restat in malo malum, cui calamitati adijcit ipsa no-

vitas pondus, unde cordolium molestius; si hostis qui socius, & amicus inimicus, Consilio verfare dolos aggressus, & astu.

Dicit nostra Tautologia, ubi innocencia supplantatione obijctur supplantata. Supplantatio, uti dolus, ingenuitati sensibilibi; sed corda vehementius pungit, ubi dolus sine specie supplantationis: cordisque instruit perfidia, sub larvata vassi labij infidiatrice concordia. Qui non amicus, supplantando supplantat; verum non supplantatione: qui amicus, dirà supplantationis acerbitate: equidem maior in perniciem sensibilibi supplantatio, sub amicitia speciosissimo titulo.

Prinquam illustretur Didascalia, eius in odium exponenda materia. Huiusmodi prurigne sepe laborant, qui Rectorum munerum ambitione capiunt conciliare gratiam, vel arripere omnimodam libertatem in corruptelam: qui quidem infamiam perfidiamque stœcci pendunt; modo voto, quamvis perfricta fronte, potiantur. Hi pravi (ait Carolus Scriban, in Medic. Religiof. lib. 3. cap. 33.) misent se mendos, amicitiam simulant, gratiam venantur. Unde ubi se in illam sinuaverint; parvis maxime opposita relatione, gratiasque quibusdam detractionum relationibus, perfacile ab animo verborum bis aculeis exulcerato, extorquent ea que non iucundum audire est priori illi amico: maxime si consilia propositosque menti fines subdola benevolentia ostentatione intellexerint. Usuvenit ut deteriora reserant, plurimaque de suo misceant ad prioris illius pectus potentius exacerbandum, validam odiorum ansam subministrantes, conceptasque prius animis scintillas, in ingentes ignes noxijs infidissimi oris flabris excoctantes. Detestandi magis sunt, ut quos solum odium ad has fraudes impulerit; quod non tam humane mentis, quam diabolice crudelitatis vitium est: maxime cum in innocentes, nullaque illius hostilitate provocati, effrè nocendi libidine rapiantur: idque benevolentia quodam mantello tecti: ad que proietissima scelera nemo Religiosus venit, nisi stonnem ante Religionis spiritum exierit, vindictisque Dei tinere exulcerit. Queres ventiam nullam meretur, nec sat gravi pena puniri potest. Solut enim humane coniunctionis commercium, omnem mutue charitatis vinculum, omnem fraterni affectus necessitudinem, omnem religiose domus tranquillitatem, omnem spiritalis amoris nexum, & omne fiducia robur. Tota machina hoc in castidine vertitur, gladioque

Vulg. 11. Enid. v. 704. Ierem. 9. 4. Achur cordis v. n. n. r. a. tis sub amicitia titulo.

Astus & astu per hostis perfid.

Scriban.

perfidia amicitia iugulatur: equidem cum è perfidia sit quæstus, risu falso vafer animus

Operta recludit Spes iubet esse ratas, in pralla trudit in ermem, Salicitis animis onus eximit, addocet artes, Offendit tibi te, ne fidos inter amicos

Horat. 1. Enst. 5. & v. 16.

Sit, qui ditla foras eliminet.

Sicque quem vendere cupit admonet perfidus; ne, periculo signato, notetur ut suspiciosus: & concepta pectoris dolosi fiducia, tutius foris possit spargere verba.

Idem.

Hunc tu Romane caverò. Ut à cunctis nosceretur leprosus, singularis lege signatur notandus ritus. Quicumque ergo maculatus fuerit lepra, & separatus est ab aditrium Sacerdotis; habebit vestimenta dissuta, caput nudum, os veste contectum, contaminatum ac sordidum se clamabit. Omni tempore solus habitet. Obijctur lepra pectoris perfidi, sub velamine amicitia; quæ quidem magis nocua, modò ab incauto non cognoscat ut lepra. Est signum amicitia, quod modò dolosi duplicis cordis; si lepra federet in recessu amici pectoris: igitur fidelis sese prurire gereret, fideque firmà abundaret; si aliquomodò amicum videns leprosum, os haberet studio veste contectum. De huiusmodi lepra in officio detractoris, alio prurire malignitatis; diximus, Tom. 2. T. 11. D. 5. an. 13. In præsentem articulum, stricim quamvis, pendamus singula; ut sciatur quare decor, perfidia lepra.

Levit. 11. 44.

In quo si det ergo amicitia?

Cur perfidus leproso obijctur?

Seneca.

Maculatus lepra dicitur; ut quit sit perfidiosum pectus cognoscat: equidem ignorat esse & turpissimam maculam; qui ex amicitia vulnere conciliare contentum gratiam & gloriam, Rara fides (dicit Senec, 3. de Benef. cap. 25.) cum præmia pronditionis ingentia ostendantur. Quis in publica perfidia fidelis? Unde concipietur pudor, si vitium decor? Male fovetur odium, ex quo concipitur præmium: maculaque iure dicitur, de quo perfidus gloriatur; quippe ita effrons, dum violatâ fide plantus; quod sollicitè flagitiose rutilam famam, ubi contrahit in dedecus propudiosam ingnomiam.

Idem.

Separatus debet esse ad arbitrium Sacerdotis, ne noceat verbis. Separatio in huiusmodi virus præfens remedium; sed lædit multoties Superioris ad arbitrium: equidem cum sæpepius eius leniminis gratia extruatur fraude perfidia; intensius molimine fovet, quod separare ac removere debet: plaudique pervicaciter in scelere gloriosum & impollutum; quem di-

Aliqua de perfidia maior perfidus arbitrio iudicatur.

cere ius est, contaminatum & sordidum, Unde in republica cladem grafiatur virus; quippequam in separatur, non cognoscitur leprosus: & crescut in deterius ampliora damna; quando fallacis pectoris non cognoscitur perfidia, nec zelus tamquam virtulentum expulit, ubi nocere non possit. Habebit caput nudum, eò quòd in exilium huiusmodi lepræ, necessariam: auferret sanè serperque pellis; iuxta potentiam originis: quapropter ut consulatur remedio, perferenda mali origo: caputque nudum debet haberi; quoniam acris venenum, quandiu procedit à capite. In capite cogitatio sedet, perfidia in corde. Denudandum caput est, ut confect unde malevolam cor: etenim non est locus curationi; modò à capite veniat cogitatio perfidia. Habebit caput nudum. Maius periculum. Facilius frangitur fides, ubi perfidus astute denudat cogitationes.

Etiam habebit os veste contectum. Cur veste? Dicitur ut taceat: quòd veste & orategatur? Si labia clauderent, facile aperiri possent loquerentur, cum vellet: & cum locutio in lesionem dirigitur, os veste contectum: ne possint loqui, nec os quidè aperire: equidem noctuorem evomerent pellè; si loquendi ad lubitum obtinerent libertatem. Pungit lepra perfidia in verba dolosa; quia non perfidia, nisi pruriret in verba. Ore veste contecto (etsi velit) loqui alium verbum non valet: veste os obturatur, sigillatur, comprimitur, continetur: osque perfidi non labijs, sed freno exteriori clauditur; quia pectore læto & putrido, non valet se continere. Vernacule: Profigura in la perfidia, si no le cierran la boca. Habebit os veste contectum. Hoc signum vassi pectoris in simulationem pro dissimulatione traductionis. Os contectum subdole habent, quò magis nocent: igitur si audiuntur, & de fallacia loquantur, ne contrahant perfidia innatam infamiam, nonnumquam velium alio colore perfidiam. Habebit os veste contectum, ne per illud cordis egrediatur halitu verborum toxicum. Halitus efformans in ore vocem, indicat viscerum qualitatem: & cum verba perfidiaz sint ex viscerum putredine; dum exprimitur vocibus animus, ipsa verba declarant putridum habere pectus. Sed unde? Quæ in pectore vivebat amicitia; crebris vulneribus iacet in pectore mortua: verbaque ferent ex origine viscerum, unde os studio contectum; quippe putredo summa in perfidi pectore, ex mortuæ amicitia pestifera corruptione.

Cur vestes? Dicitur ut taceat: quòd veste & orategatur? Si labia clauderent, facile aperiri possent loquerentur, cum vellet: & cum locutio in lesionem dirigitur, os veste contectum: ne possint loqui, nec os quidè aperire: equidem noctuorem evomerent pellè; si loquendi ad lubitum obtinerent libertatem. Pungit lepra perfidia in verba dolosa; quia non perfidia, nisi pruriret in verba. Ore veste contecto (etsi velit) loqui alium verbum non valet: veste os obturatur, sigillatur, comprimitur, continetur: osque perfidi non labijs, sed freno exteriori clauditur; quia pectore læto & putrido, non valet se continere. Vernacule: Profigura in la perfidia, si no le cierran la boca. Habebit os veste contectum. Hoc signum vassi pectoris in simulationem pro dissimulatione traductionis. Os contectum subdole habent, quò magis nocent: igitur si audiuntur, & de fallacia loquantur, ne contrahant perfidia innatam infamiam, nonnumquam velium alio colore perfidiam. Habebit os veste contectum, ne per illud cordis egrediatur halitu verborum toxicum. Halitus efformans in ore vocem, indicat viscerum qualitatem: & cum verba perfidiaz sint ex viscerum putredine; dum exprimitur vocibus animus, ipsa verba declarant putridum habere pectus. Sed unde? Quæ in pectore vivebat amicitia; crebris vulneribus iacet in pectore mortua: verbaque ferent ex origine viscerum, unde os studio contectum; quippe putredo summa in perfidi pectore, ex mortuæ amicitia pestifera corruptione.

Cur vestes? Dicitur ut taceat: quòd veste & orategatur? Si labia clauderent, facile aperiri possent loquerentur, cum vellet: & cum locutio in lesionem dirigitur, os veste contectum: ne possint loqui, nec os quidè aperire: equidem noctuorem evomerent pellè; si loquendi ad lubitum obtinerent libertatem. Pungit lepra perfidia in verba dolosa; quia non perfidia, nisi pruriret in verba. Ore veste contecto (etsi velit) loqui alium verbum non valet: veste os obturatur, sigillatur, comprimitur, continetur: osque perfidi non labijs, sed freno exteriori clauditur; quia pectore læto & putrido, non valet se continere. Vernacule: Profigura in la perfidia, si no le cierran la boca. Habebit os veste contectum. Hoc signum vassi pectoris in simulationem pro dissimulatione traductionis. Os contectum subdole habent, quò magis nocent: igitur si audiuntur, & de fallacia loquantur, ne contrahant perfidia innatam infamiam, nonnumquam velium alio colore perfidiam. Habebit os veste contectum, ne per illud cordis egrediatur halitu verborum toxicum. Halitus efformans in ore vocem, indicat viscerum qualitatem: & cum verba perfidiaz sint ex viscerum putredine; dum exprimitur vocibus animus, ipsa verba declarant putridum habere pectus. Sed unde? Quæ in pectore vivebat amicitia; crebris vulneribus iacet in pectore mortua: verbaque ferent ex origine viscerum, unde os studio contectum; quippe putredo summa in perfidi pectore, ex mortuæ amicitia pestifera corruptione.

Cur vestes? Dicitur ut taceat: quòd veste & orategatur? Si labia clauderent, facile aperiri possent loquerentur, cum vellet: & cum locutio in lesionem dirigitur, os veste contectum: ne possint loqui, nec os quidè aperire: equidem noctuorem evomerent pellè; si loquendi ad lubitum obtinerent libertatem. Pungit lepra perfidia in verba dolosa; quia non perfidia, nisi pruriret in verba. Ore veste contecto (etsi velit) loqui alium verbum non valet: veste os obturatur, sigillatur, comprimitur, continetur: osque perfidi non labijs, sed freno exteriori clauditur; quia pectore læto & putrido, non valet se continere. Vernacule: Profigura in la perfidia, si no le cierran la boca. Habebit os veste contectum. Hoc signum vassi pectoris in simulationem pro dissimulatione traductionis. Os contectum subdole habent, quò magis nocent: igitur si audiuntur, & de fallacia loquantur, ne contrahant perfidia innatam infamiam, nonnumquam velium alio colore perfidiam. Habebit os veste contectum, ne per illud cordis egrediatur halitu verborum toxicum. Halitus efformans in ore vocem, indicat viscerum qualitatem: & cum verba perfidiaz sint ex viscerum putredine; dum exprimitur vocibus animus, ipsa verba declarant putridum habere pectus. Sed unde? Quæ in pectore vivebat amicitia; crebris vulneribus iacet in pectore mortua: verbaque ferent ex origine viscerum, unde os studio contectum; quippe putredo summa in perfidi pectore, ex mortuæ amicitia pestifera corruptione.

Cur vestes? Dicitur ut taceat: quòd veste & orategatur? Si labia clauderent, facile aperiri possent loquerentur, cum vellet: & cum locutio in lesionem dirigitur, os veste contectum: ne possint loqui, nec os quidè aperire: equidem noctuorem evomerent pellè; si loquendi ad lubitum obtinerent libertatem. Pungit lepra perfidia in verba dolosa; quia non perfidia, nisi pruriret in verba. Ore veste contecto (etsi velit) loqui alium verbum non valet: veste os obturatur, sigillatur, comprimitur, continetur: osque perfidi non labijs, sed freno exteriori clauditur; quia pectore læto & putrido, non valet se continere. Vernacule: Profigura in la perfidia, si no le cierran la boca. Habebit os veste contectum. Hoc signum vassi pectoris in simulationem pro dissimulatione traductionis. Os contectum subdole habent, quò magis nocent: igitur si audiuntur, & de fallacia loquantur, ne contrahant perfidia innatam infamiam, nonnumquam velium alio colore perfidiam. Habebit os veste contectum, ne per illud cordis egrediatur halitu verborum toxicum. Halitus efformans in ore vocem, indicat viscerum qualitatem: & cum verba perfidiaz sint ex viscerum putredine; dum exprimitur vocibus animus, ipsa verba declarant putridum habere pectus. Sed unde? Quæ in pectore vivebat amicitia; crebris vulneribus iacet in pectore mortua: verbaque ferent ex origine viscerum, unde os studio contectum; quippe putredo summa in perfidi pectore, ex mortuæ amicitia pestifera corruptione.

Cur vestes? Dicitur ut taceat: quòd veste & orategatur? Si labia clauderent, facile aperiri possent loquerentur, cum vellet: & cum locutio in lesionem dirigitur, os veste contectum: ne possint loqui, nec os quidè aperire: equidem noctuorem evomerent pellè; si loquendi ad lubitum obtinerent libertatem. Pungit lepra perfidia in verba dolosa; quia non perfidia, nisi pruriret in verba. Ore veste contecto (etsi velit) loqui alium verbum non valet: veste os obturatur, sigillatur, comprimitur, continetur: osque perfidi non labijs, sed freno exteriori clauditur; quia pectore læto & putrido, non valet se continere. Vernacule: Profigura in la perfidia, si no le cierran la boca. Habebit os veste contectum. Hoc signum vassi pectoris in simulationem pro dissimulatione traductionis. Os contectum subdole habent, quò magis nocent: igitur si audiuntur, & de fallacia loquantur, ne contrahant perfidia innatam infamiam, nonnumquam velium alio colore perfidiam. Habebit os veste contectum, ne per illud cordis egrediatur halitu verborum toxicum. Halitus efformans in ore vocem, indicat viscerum qualitatem: & cum verba perfidiaz sint ex viscerum putredine; dum exprimitur vocibus animus, ipsa verba declarant putridum habere pectus. Sed unde? Quæ in pectore vivebat amicitia; crebris vulneribus iacet in pectore mortua: verbaque ferent ex origine viscerum, unde os studio contectum; quippe putredo summa in perfidi pectore, ex mortuæ amicitia pestifera corruptione.

Cur vestes? Dicitur ut taceat: quòd veste & orategatur? Si labia clauderent, facile aperiri possent loquerentur, cum vellet: & cum locutio in lesionem dirigitur, os veste contectum: ne possint loqui, nec os quidè aperire: equidem noctuorem evomerent pellè; si loquendi ad lubitum obtinerent libertatem. Pungit lepra perfidia in verba dolosa; quia non perfidia, nisi pruriret in verba. Ore veste contecto (etsi velit) loqui alium verbum non valet: veste os obturatur, sigillatur, comprimitur, continetur: osque perfidi non labijs, sed freno exteriori clauditur; quia pectore læto & putrido, non valet se continere. Vernacule: Profigura in la perfidia, si no le cierran la boca. Habebit os veste contectum. Hoc signum vassi pectoris in simulationem pro dissimulatione traductionis. Os contectum subdole habent, quò magis nocent: igitur si audiuntur, & de fallacia loquantur, ne contrahant perfidia innatam infamiam, nonnumquam velium alio colore perfidiam. Habebit os veste contectum, ne per illud cordis egrediatur halitu verborum toxicum. Halitus efformans in ore vocem, indicat viscerum qualitatem: & cum verba perfidiaz sint ex viscerum putredine; dum exprimitur vocibus animus, ipsa verba declarant putridum habere pectus. Sed unde? Quæ in pectore vivebat amicitia; crebris vulneribus iacet in pectore mortua: verbaque ferent ex origine viscerum, unde os studio contectum; quippe putredo summa in perfidi pectore, ex mortuæ amicitia pestifera corruptione.

Habebit os veste contectum, & se sordidum clamabit. Quomodo dum os veste, ne noceat, obstruitur; poterit esse & v. cibis clamor? A conscientia sunt huiusmodi voces, quæ perfidus signatur reipublicæ peltis. Infamia inuitur, à quo amicitia vel leviter vulneratur at cum ex violata fide, com- modum dimanet perfidii; multiplicat per- vicax vulnera, quamvis infamem & sordi- dum clamet continuò conscientia.

6 Cominus Didascalix accedamus in- fituto. Habebit os veste contectum, propter pestilentem mortiferum flatum, propter aëra è pectore emissum. Pater unde vulnus amicitia laxa, ac virulentia perfidix. Reciprocatione aëris constat halitus viventis; aëricque amicitia censetur; quippe in ami- co & per amicum vivitur: fractæque fide, respiratio censetur respiratoni leprosi; ut huius clareat improbitas, & fidentis in- felicitas: igitur grave vulnus (ubi amici dolosum lubricum pectus) quo debeat in cordolio respirare, compelli ex respiratio- ne mori. Habeat ergo leprosus perfidus os contectum: equidem ex convictu rationali nimis miserum; quòd amicitia suffocata pereat, per quod in vitam respirat: fiatque ex thierica gravissima peltis, quoniam eva- nida reciproca fides. Habet itaque sic le- prosus clausa vestibus labia, atque vesti- menta diffusa. Alapide: In pectore apertas. Si apertum pectus, unde dolus? Callidissi- ma vafritic, ex amicitia dolosa colore: equidem inextricabiliore instruit perfidus fraudem; ubi firmissimum ornat amicitia specimen. Os contectum, pectus nudum. Ecce perfidum, notis intimæ amicitia, ut surius potitur circumventione. Infidum contemplantur amicum, qui habet pectus rectum, & os patulum: constantem verò, cuius pectus amico nudatur, & os obstruit: sicque exponitur affectus lepræ per- fidix; ut lateant amicum technæ: quando- quidem periculum citra seducit, ubi tes- feram amicitia inviolabilis ostendit. Non est fides, sed ingenium proditiõnis nudatio pectoris. Haud credendum pectus astu artificiose nudum. Plus magisque periculi est in insidiatore occulto, quam in hoste manifesto: igitur in ampliore ruinam per- fidus amicum lætat, dum pectus putre qua- si amice nudat.

Perfidia damna.

Alapide.

Periculis maior, dum dolosus nudat amici pectus

Tacit.

7 Subdola concordia: dicit Tacit. 2. Annal. cap. 64. Implicantia definitur animi perfidia; ne qui simplex ductus seducatur pectoris nudi apparentia; imò in fide firmet animum; ut amicum fieri posse arbitretur inimicum: equidem deficit vel in

dignato credenda fides; dum visceribus ab- bis indicat esse concordis. Gratia domi- nantis expectatur ab impio, & quomodo ab illo acquiritur; dicitque Sapiens: *Vitium fidelem quis inveniet? Ei qui revelat mysteria, & ambulat fraudulenter, & dilatat labia sua, ne committatur.* Mores per- fidii exponuntur, & insidiarum stimulus; ut deviat à fide pectus. Cor si ambitione per- cellitur, amicus fidelis non invenitur: equi- dem si eiusmodi scabies prurit, amicus ami- cum vendet. Omnis amicus fraudulenter incedet. Unusquisque se à proximo suo custodiat; & ab omni fratre suo fiduciam non habeat: siquidem cum se dumtaxat qua- rat, ostiumque ad ingressum, quantumvis sordide videat; munere aliquomodo mi- cante, desciscet illico à fide: nec reputabit homines, non considerabit fratres; ambu- lans fraudulenter, ubi magis processerit obsequiosus & observanter; quandoquidem pro concepta optatâ serviliter gratia; stru- ctâ cordis perfidia, & revelabit mysteria, & dilatabit labia, loquetur & fingens avi- dè, vel quæ inquirentibus non placebit au- dire; quippequam verba toxicum & toxi- cum; cum leprosus non habeat os vesti- mentis contectum, sed in amicorum atque fratrum incommoda, pectora & viscera nuda.

Tartarea iuga perfidia

8 Fallitur Seneca, dicens Epist. 3. Post amicitiam credendum est, ante amicitiam iudicandum. At quando sciendum amicitiam esse, & unde constat; ut post illam fides, & ante illam crisi periculum fiat? Cum cor sit intimè occultum; semper iudican- dum; nec ante nec post credendum; igitur ubi creditur fides, occurrit tantum species.

Magnum malum hominibus est amor.

Inquit Euripid. in Medea, v. 330. Unde malum? Nescitur quando iudicandum, & quando credendum; equidem cum usque- quaque & ubique sub amicitia nomine, error vagetur versipellis perfidia; multo- ties iudicantur credenda, & creduntur iu- dicanda. Quidam (subdit Stoicus) quæ tantum amicis committenda sunt, obvisi narrant, & in quavis aures, quicquid il- los urit, exonerant. Quidam rursus etiam eharisimorum conscientiam reformidant; & si possent, nec sibi quidem credi iuri, inter- rius premunt omne secretum. Nec fides charissimis, amicissimisque notis? Amicis charissimis non est fides: equidem cum sub prætextu amicitia cor sanctum tanta per- tulerit; periculo doctum, nulli vel amico credit. Interrogatus vaser; *Povim' tu fieri sub-*

Prov. 29. 6. & 19.

Propter formidat commoda, ab inimico se det amicitia

Mantuâ

Senec.

Euripid

Senec. Cui se meli per- di a no- cuit, nec fidei ami- ci credit

Flaut. Subdolos? respondit: *Inimicus postum. Amico esse insipientia.* Ita apud Plaut. in Pannu. Act. 5. scen. 2. v. 130. Perfidia est animi promptitudo. Dolus cum amico & inimico: sed perduelli gratius, dum seducitur amicus: equidem fallere fidem voluptose magis placeat; quàm fidem intercepit firmiorem in do- lo credit. Stultitia infamia iniuritur.

9 Liqueat modò, quare stultus sicut Luna mutatur. De panurgie forditate tur- pissima agitur. Cur ergo dolosus perfidus Lunæ mutationi confertur? De Luna inquit Cæli Rhodigin. lib. 5. cap. 6. ex Plutarcho, de Usid. & Osrid. n. 14. *Ille semper appetit, sequitur & persequitur Solem.* Appetit, se- quitur & persequitur? Perfidus vigilanter signatur: etenim ingrâtè & subdole Sol invenit persequentem, cui consulit totum plenissimum splendorem. Sequi & appetere, sonat obsequium: persequi fallidium vel odium. En cor vaftrum, quasi amicum sequens, ductum benevolentia; sed gratia subdola, perfidia latente in pectore, eius affectata in insidias nuditate: equidem non ut sequatur, obsequiosè sequitur; sed ut specie fidei, observatione vestigiõrum persequatur. Gratia malorum (inquit Plin. lib. 1. Epist. 5.) tam insida est, quam ipsi. Gratia titulo, in fallaciam concinnatur à vafritie circumbentio. Videtur eximia fides, dum gratias amicum sequitur; tunc magis sul- telator insidiatur: insidique pectoris pro- ditoris iurè dicitur gratia; quia comite gratia altius firmatur perfidia, deceptis oculis, apparentibus obsequijs: etenim erga amicum quem sequitur, summa fide iu- dicatur; ubi ab illo ut seducat, perfidè non removetur. Heliotropij adinstar amicum sequitur oculi, non pedibus: obliquo ne- quam lumine, vivus & mortuus à corde: equidem cum sequatur ut seducat, & ami- cus dolum fidem confidenter credit; dum enixe sequitur, præve sicut Luna mutatur: illuditorque amicus gratia perfidâ, & cha- ritate ficta: igitur amicus subdolos ut Luna mutatus est; dum qui sequebatur, firmi- ter permanens sicut Sol. Serò sapit, qui ab amico illusus, per gratiam cognoscit fraudem, &c.

Eclli. 27. 12.

Cæli. Rhodig. Perfidus ingratus

Plin.

Per spe- cing gra- tia, irre- pit se- pens per- fidia.

Cur Lu- na simi- luit

relegat, qui corda amica utilitate probat: Hinc olim Favor Fortunæ comes (ut refert Carthar. de Imagin. pag. 321.) & in eadem rota, ut pateat quo conitat favoris gratia: igitur cadit, si Fortuna ruit. Fortuna lætat amorem, qui sequitur ut nutricem: sed ul- trò tanquam à noverca removetur; ubi nihil quod fugatur. Scena in tragediam vertitur. Maior ac intimior familiaritas fa- cit factum, imò mltum. Cum Fortuna to- tum larva.

Mox ubi ridendas includit pagina partes; *Vera redit facies, dissimulata perit.* Est individuis corporis umbra comes, si Sol lucret. Non fecus, si fortuna bona splen- det: verum si forsitan obnubilatur, cum umbra totum arcæ amicitia evanescit (plendor mutaturque in dolum, quod studiosè videbatur obsequium. Hoc cum Sole Lunæ officium: sed eius in corpore, turpioris præ se fertur similitudo perfidia. Solem sequitur, Solem persequitur. Objicitur ingratitude notâ, dum opponitur, à quo splendida accepta gratia; artamen vel sic non expressa perfidia. Haud ab illa Solis eclipsis, dum Sol à Luna recedit; sed dum propius illam sibi coniungit. In die coniunctionis, ab ea lumine Solis dimittitur: perfidusque hoc in articulo apè Lunæ con- fertur; quippequam amico sollicitat obscu- riorum eclipsim, eo tempore quo maiorem profiteretur coniunctionem.

11 Huiusmodi machinationes non mentis humanæ; sed malitia sunt diaboli- ca. E ruinis domus amici intendant proprij honoris fabricate domus. Nulla tam modesta felicitas est (Valer. Maxim. lib. 4. cap. 7. n. Ult.) que malignitatis dentes vita- re possit. A quo successu, quosdam fugeris, aut quibus insulis misericordie permulseris, non cohibebis, ne alienis malis perinde ac de bonis suis latentur ac gestiant. Divites sunt alio- rum iacturis, locupletes calamitatibus, im- mortales funeribus. Apposite David com- parat araneis. *Tabescere secti sicut araneam animam eius.* Ad dicta, Tom. 4. T. 1. D. 4. n. 5. Gloria amici pungi, honoris tædet, sibi vellent gratiam, propter quam in commodum conciliarent amicitiam: in perfidiamque veteratores erumpunt; quippe- quam præ livore sicut araneæ tabescunt. Volunt fieri divites facultatibus alienis, gloriosi alienis iacturis: & ut vel in amicos potiantur ruinâ, toto tempore vitæ consi- ciant retia. Hæc ignoratur ab amico, sicut obsequio, quoniam cogitat fidem, ubi perfidus disponit verutum supplementationem. Amicitia respondet læta facies, que

Favor cum For- tuna.

Petro. Carin. 8

Nulla in bonie amicitia propter comen- da.

Val. Ma- xim.

Plalm. 38. 12.

Unde es ditio an- raneæ speratè perdidit

Quæcumque perfidum duplicem habere vocè. 10 Uterius. Stultus sicut Luna muta- bilis. Vir duplex animo inconstans est in omnibus vijs suis. Verum aliquid perfidus continet singulare, ut medicatò conferatur Lunæ. An quia tempore servit? Rara fides, ubi iam melior fortuna fuit. Intrant frau- des, ubi tot Populis vix una fides. Fidem Tom. VIII. Taut.

gratiam indicet peccatoris: verum si intentionem extricare internam; animam inveniret sicut araneam: quandoquidem denudata peccatoris amicitia; pateret viscera & putrida & virulenta, ex quibus compacta subtiliter & extenta fila retium; ut aliquando aliquomodo capere posset amicum.

Dion. Gothofred.

2. Reg. 20. 9. Maiera vubera, ben. ficitia fucata.

Luc. 22. 48.

Faub. Andiel.

Euripid.

Quare in fortuna sit infelix?

Achor. 2.

12 Amorem oscula & oscula (ait Dionys. Gothofred. in Ethica Senec.) & complexus arciores non notant nec augent amicitiam; sed exercent. Quid dicit videns Amasam, experientem simul gladium & osculum? Audivit, *Salvo mi frater*. Ubi amoris abusus, in osculo latuit dolus: haud fugit circumbentionem; et si cognoverit & cognatione & professione fratrem: imò ut tutius exerceretur perfidia, interfecit amicum fucata benevolentia. Non est amicitia in amicitia exercitio. Quem venderat Iudas, tradidit osculo. Non amicitia notatur, quamvis signum amoris osculo multiplicetur. Est exercitium amantis amici, sed etiam perfidi: equidem patet indeclinabilis dolus, fucato veneno peccatoris; in exercitio ac demonstratione amoris. Sub larva enim intimioris amicitia,

Fallaces illi tunc patuere doli.

13 Nequit inveniri in fortuna amicus; quippe invenitur fortunæ: nec fortuna dici potest etiam in apice summæ felicitatis, sine amicus. Unde Euripides in *Ion*, v. 730. accinit:

Cum amicus dulces est, esse fortunatum. Econtra dulce, si quid acciderit mali, Intueri oculos hominis benevoli.

In utroque periculum: ceterum maximum, fortunam sollicitare propter amicos; fallacem fidem illorum fovere peccatus: equidem fertur amarè, quod proveniat acerbitas ex dulcedine; atque cui præstitit vel in fortuna inviolabilem fidem, invenire perfidia acrem ac horridum hostem. Hinc nonnulli percussus cordolio, nec credunt amico, quantumvis ex corde exhibeat benevolentiam; quippe censent ex obsequio oriri posse perfidiam. De Apollolis, quorum cor unum, & anima una, in illos divini Spiritus adveniente flammâ; dicitur: *Erant omnes pariter in eodem loco*. Si in eodem loco manent, sanequam pariter sedent. Quorsum igitur, si ibidem omnes concorditer, signatur pariter? Erant omnes uno corde. Possunt homines esse non pariter in eodem loco; præter cor diffusum fastidium. Dum corpus præfens, & animus absens: dum cor extra cor eodem in loco sedentis: de Apollolisque dicitur, pariter in eodem loco sedere; quoniam in

cunctorum cordibus idem velle & idem nolle. Econtra accidit in eo qui passus ab amico perfidiam, quamvis experiatur gratiam. In ore risus, felivus sed ad speciem affectus, quo cor longi: nec in eodem loco pariter præfens; quippe cognoscit perfidiam, & etiam seductionis artem. In eodem loco sunt, sed pariter non est: igitur semel decepti attendit, ut dolum caveat; perfidi verò ut denuò dolum calidissimè construat.

Hic amor & pax est in qua male vulneror una

Amorem atque pacem exponit infidus: vulnera conspicit ab amico deceptus. Sunt simul, verum pariter non sunt; quippe quam seductus sauciusque præcogitav molimina fraudis, inter signa fictiva dolose pacis, & fucati amoris. Mentis infirmæ erit error,

Ni tamen illi sit attenuatus amor.

Optimus ille fuit vindex, cadentis peccus Vincula qui rupie, adoluitque semel.

14 Hæc aliaque incommoda in vulnus peccatoris oriuntur ex pace falsa, lactata ab ambitiosa perfidia. Videtis dicta in *Litteræ expositæ*, à n. 27. ubi tetigimus illud N. Gloriosi Legislatoris, *Regul. S. cap. 4. Dolum in corde (scilicet) non tenere; pacem falsam non dare*. Meditanter necit utrumque: etenim faciat gratiam, pinget allectricem benevolentiam, colorabit illecebram pacem falsam; quisquis dolose nutrit peccore perfidiam. Quid ergo est semel comperto dolo? Aterna, atque immortalis suspicio: apparentia pacis sine pace, lenocinium amoris sine amore, fraus blanda, averfiantia corda, charitas ficta, risus Sardonicus, duplex animus, mulcimen iniuriæ, fovecus vindictæ, hamus in cibo, serpens in horto, continuaque sollicitudo anxii peccatoris; quia sub herba latet anguis. Manet alta mente repositum illud Epicuri, 3. *Disert.* 14. de quo etiam Senec. *Epist.* 19. *Antè circumspiciendū est cum quibus edas & bibas: quam quid edas & bibas: nam sine amico visceratio, leonis ac lupi vita est.* Grande malum, & conscientijs offendiculum: igitur in eodem loco qui socij in opus, non focij; quasi essent leones & lupi; qui vescentes simul vescendum nequaquam intendunt in amicitiam; sed dumtaxat in escam. Bruta sunt, quippe attendunt quid edant & bibant: hominesque, cum quibus bibant & edant: & patet scandalum, expressum silester odium; etenim cordolium grave, simul edere & non edere simul. Obijciunt iure convivium, & ordines sedium inter Hebræos & Hygyptios.

Appo-

Propter studiâ perfidia, quo tunc simul absant looge.

Ovid. 1. de Remed. v. 287.

Ibid. vi. 292.

S. Be. nediti.

Vita, vob. gante do la, tota suspiciō.

Epicuri.

Inter socior. grad. ve, esse simul, & simul nō est.

Gen. 43. 32.

Appositis seorsum Ioseph, & seorsum fratribus, Egyptijs quoque, qui vescebantur simul, seorsum. Simul & seorsum? Notatur cordium fastidium. Seorsum & simul nequit esse. Potest, quoniam præsentia pedit a corde: simulque vescentes, seorsum in convivio sunt; quippe quò præsentis simul erat, seorsum recesserat cor. Hoc ne amicorum convivium, vel visceratio luporum? Tota lues profecto à perfida peccatoris; qua per catenatam infidi fraudem, perturbant orbem, zyzaniaque alture seminant; magis calidi, quandiu peccora nudant, mala peccora: & ut accinit Plautus in *Curculion. Act.* 4. scen. 2. à v. 14. *Bono usui estis nulli.*

Plaut. *Musca, culices, pulices, cimices; Nec vobiscum (odio, malo, molestia) In foro quisquam frugi consistere audeat.*

DIDASCALIA VI.

Veneris deliitia, illecebra.

1 Inter supplantationes fragilis humana vite latet maxima, quæ minus hominibus suspiciosa; quoniam nobiscum gerimus, unde miseri certamina toleramus. *Supplantans supplantabit*: dicit N. Tautologia. An dolus sine umbra supplantationis? Utique, iam dum fumus cognoscitur, residet ignis. Infidia signantur Veneris, qua lactans fallit, & ludendo seducit: igitur sub risu deceptus invenit fraudem, ubi nunquam qui seductus cogitat supplantationem. Unde Ovid. 1. de *Remed.* succinit, v. 150.

*Affuit incautus insidiosus amor. Minime fidendum viribus; quia non sunt vires, si caluerit peccus. Nihil fortius adamante, verum læpepepius sine ulla virtute sub tempore belli. Adamas? Cum a nullo superari queat (inquit Hieronymus in *Amos*, 7.) solo mortifera libidinis calore dissolvitur. Convertuntur enim in die belli, qui mittebant extendentes arcum gloriose, videntes totam adamantis fortitudinem esse puram-putam hominis fragilitatem. Trullam-putantari vidit Amos in Domini manu. Ibi Hieronymus. *Adamantem. Alij, Argillam, Chrysalham, Latum.* Quit esse in manu Domini lucum adamas: aliæ extra eius manum, virtus adamantis erit luti fragilitas; quippe tantum dum roborat eius virtus, valet heminis cor fulgere tamquam crystallus. *Voluptatem sicisse, voluptas est*: ait Cyprianus: quia insignis vi-*

Hieron.

Amos.

Amos.

Amos.

Amos.

Amos.

Amos.

Amos.

Amos.

Amos.

Amos.

Amos.

Amos.

tor, victor voluptatum. Sed unde in conflictu adamantis, quod lutum merum nancisceretur triumphum?

2 *Militia est vita hominis super terram*. Septuaginta. *Tentatio*. Appollice: equidem huiusmodi contentioni sufficit vivere. Vel in summa vitalis tranquilla quietis, urget mors viva & irrequieta quies. *Sine buste patimur hostilia* inquit Senec. *Epist.* 91. *eligit aliquid novi casus, per quod vires suas ingerat. Inter placidissima terror existit, nunquam extra tumultuantibus causis, mala unæ minime expectabantur, erumpunt.* In pace tumultus? Inimici hominis domesticus eius.

Pacis bella probant, curaque alimenta ministrant; Immandasque greges agitant per sordida rura.

Equidem sensibus in tyrannidem periculis nullus videtur usus; ni adversus frenatricem rationem excitent motus: ita tenaces, & audacter capiteones, dum aggreduuntur; ut certamini insistant, quamvis vicantur. Hinc tentatio vita tora, sed ut militia: etenim cum motus sensuum, ut rebellium, sint insidij; arma debent esse prompta in conflictum tentationis. *Debellande sunt in primis voluptates. Nobis quoque militandum est* (inquit Stoicus, *Epist.* 51.) *& quidem genere militæ, quo nunquam quies, nunquam otium datur*: modò interveniret otium, glisceret bellum; quoniam cupidus, dumtaxat animæ vacantis passio: necesseque est, quod pereat, vel perimat: opprimendusque labore, ut si potest fieri; impediatur decertare. Siccine debent fervire sensus. *Severitate compressi, corporibus fatigatis, & animis desperatione implicatis. Humana igitur imbecillitatis efficacissimum duramentum est necessitas. Asperum enim* (inquit Valer. Maximi lib. 2. cap. 7. à n. 10.) *& abscesso castigationis genere militaris disciplina indiget; quia vires armis constant: que ubi a recto tenore desciverint, oppressura sunt, ni opprimantur.* Vel repressi (si non compressi) urgent, & sub blandimine nocent. *Leviro* (ait Salomon) *reduit me vita me, videntem mala universa esse sub Sole.* Quis habitabit ex vobis cum igne devorante? Quid dicit homo imbellis & invalidus; quando Paulus? *Quis me liberabit de corpore mortis huius?*

Tolerantur iniqua Interioris leges.

3 Sub militia nominæ exponitur adversus voluptates asperitas vite. *Quisquis abrenuncians proprijs voluptatibus* (inquit

Iob. 17.

Senec. Cur ad. versus Veneris iacuis, hominis vita milita.

Marfil. 50. 124.

Seneca.

Opprimatur, ut ne opprimatur.

Valer. Max.

Eccl. 4. 17.

Rôm. 7. 24.

Clau. 4. conf. Hon. v. 250.

S. Be. nediti.

N.